

Heakorrakonkursi "Kaunis Kodu" tulemused on selgunud lk 3 / Liitumisleping Tarvastu ja Kolga-Jaani vallaga on alla kirjutatud lk 4 / Häirenuputeenus lk 12 / lume lükkamine lk 13

Viljandi Valla III sünnipäev toimus 5. novembril Viljandi Pärimusmuusika Aidas

Noppeid vallavalitsuse oktoobrikuu istungitelt

- Võeti vastu Valma külas asuva katastriüksuse 89202:002:0114 ja 89202:002:0115 detailplaneering ning tunnustati see avalikustamiseks sobivaks.
- Anti projekteerimistingimused katlamaja püstitamiseks Sakala 3a katastriüksusele Viiratsi alevik.
- Anti nõusolek Osahingule Heimtali Hobusekasvandus tähtajatuks vee erikasutuseks.
- Kinnitati Vana-Võidu Lasteaia hoolkogu koosseis.
- Määrati Viljandi Veekeskus aktsiaseltsi juhatase liikmeks Jaanus Kukk ja Viljandi Veekeskus aktsiaseltsi nõukogu liikmeteks Sulev Kannimäe ja Hellar Mutle.
- Kinnitati Uusna Lasteaia "Tõruke" hoolkogu koosseis.
- Muudeti Viljandi Vallavalitsuse 23.02.2016 korralduse nr 188 "Viljandi valla 2016. aasta alaeelarvete kinnitamine" lisasid.
- Kinnitati Ramsi tee 7 korteri 8 enam-pakkumise tulemused.

- Kinnitati Ramsi Lasteaia "Taruke" hoolkogu koosseis.
- Algatati Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse hallatavas asutuses, Viiratsi Koolis teenistuslik järelevalve.
- Otsustati kuulutada välja riigihange "Keskkonnaohtliku olukorra likvideerimine Rehila kinnistul".
- Algatati detailplaneeringu koostamine Jämejala külas katastriüksusel 89801:001:0502.
- Algatati detailplaneeringu koostamine Puiatu külas katastriüksusel 89801:001:0488.
- Anti projekteerimistingimused Intsu külas Kondi tee, Kondi tee 1–9, 9a, 10, 12/1, 16, 16a, Ringtee 1, 1a, 3, 3a, 4–9 ja Kaevu tee 2 veevärgi- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimiseks.
- Riigihanke "Elektrienergia ostmise Viljandi valla tarbimiskohtadel" edukaks pakkumuseks tunnustati Eesti Energia Aktsiaseltsi pakkumus.
- Kinnitati Holstre Kooli teenistusliku järelevalve järelkontrolli aruanne.

Viljandi Vallavalitsuse 25.10.2016 korraldusega nr 969 algatati Puiatu külas katastriüksuse 89801:001:0488 detailplaneeringu koostamine. Planeeringu peamine eesmärk elamumaa kruntide moodustamine ja nende ehitusõiguse määramine. Olulise keskkonnamõjuga tegevusi ette ei nähta.

Viljandi Vallavalitsuse 25.10.2016 korraldusega nr 970 algatati Jämejala külas katastriüksuse 89801:001:0502 detailplaneeringu koostamine. Planeeringu peamine eesmärk on peremajade ehitamiseks kehtiva planeeringuga võrreldes lubatud ehitusõiguse suurendamine.

Planeering ei ole üldplaneeringut muutev. Olulise keskkonnamõjuga tegevusi ette ei nähta.

Tänuavaldus

Täname Viljandi Vallavalitsust meie kodukoha Vana-Võidu kaunimaks muutmisel!

Tänavu augustis alanud uue tee-lõigu ja selle kõrval asuva parkimisplatsi ehitustööd on lõppenud. Oktoobri lõpus istutasid Floreas Viljandi töötajad 150 meetri pikkuse uue tee-lõigu äärde 25 sihvakat alleepärna. Viimati paigutasid Tartu elektrifirma 2 töömeest teisele poole tee äärde elektripostid ja valgustid. Korda tehti ka tee kõrval asuv õunapuuaed, kust eemaldati vanad murdnunud õunapuud. Vanast tammealleest, mida varem oli kutsustud armuallaleks, võeti maha kuivanud ja ohtlikuks muutunud tammed. Aastakümneid kasvanud vanad õunapuud ja tammed langesid mõnede minutitega, avades vaate ja tehes ruumi noortele pärnadele.

Tänu sõnu väärivad kõik selle objektiga seotud inimesed – organiseerijad, töömehed, masinate operaatorid, elektrikud, haljastajad. Aitäh!

Vana-Võidu elanike nimel
Helvi Jõulu

Vallavolikogu istungil 19.10.2016

- Kinnitati Viljandi valla haldus-territoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmise kohta elanike arvamuse väljaselgitamiseks korraldatud elanike küsitluste tulemused.
- Võeti vastu tunnustamise kord Viljandi vallas, mis jõustub 01.01.2017. Tunnustamise korraga saab tutvuda Viljandi valla kodulehel.
- Võeti vastu Viljandi Vallavolikogu 17.12.2014 määruse nr 56 "Viljandi valla arengukava 2015–2018" muutmine ja täiendamine. Kinnitati Viljandi valla arengukava aastateks 2015–2020 koos lisadega. Arengukava ja selle lisadega saab tutvuda Viljandi valla kodulehel.
- Võeti vastu Viljandi valla eelarvestrateegia aastateks 2017–2020. Eelarvestrateegiaga saab tutvuda Viljandi valla kodulehel.
- Otsustati anda eelläbirääkimistega pakkumise korras kaheteistkümneks aastaks rendile Paistu Kooli, Holstre Kooli, Saarepeedi Kooli ja Saarepeedi Rahvamaja katlamaja ruumid koos seadmetega ning Päre katlamaja koos seadmetega ja Päre soojatrasid.
- Anti aramus Lolu liivakara-jääri korrastamistingimuste väljastamise kohta. Lolu liivakara-jääri määeraldis tuleb korrastada nõuetekohase projekti alusel veekoguga puhkealaks. Rekultiveerimise käigus kujundada karjääri nõlvad laugeks ja katta murukülviks kasvumullaga.
- Nõustuti Marna tee katastriüksuse (tunnus 62903:001:0154) jagamisega, kokku ligikaudu 2100 m² ulatuses ja jagamise tulemusel tekkiva katastriüksuse otsustuskorras tasuta võõrandamisega MTÜ-le Heimtali Sõprade Selts, selle liitmiseks MTÜ-le Heimtali Sõprade Selts kuuluvate kinnisasjadega.
- Ühinemislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldus-territoriaalse korralduse muutmiseks, I lugemine

Vallavolikogu erakorralisel istungil 02.11.2016

- Võeti vastu otsus liitumislepingu ja selle lisade kinnitamiseks ning taotlus haldus-territoriaalse korralduse muutmiseks.

Viljandi vallavalitsus tänab Saarepeedi Rahvamaja juhatajat Ille Mirkat ja valla rahva- ning külamajasid meeleoluka kontserdi korraldamise eest Viljandi valla sünnipäevapeol, mis toimus 5. novembril Pärismuusika Aidas. Täname!

1. koht: Kivimäe, Heimtali küla

Heakorrakonkursi “Kaunis Kodu” tulemused on selgunud

Viljandi valla heakorrakonkursi “Kaunis Kodu” juhendi järgi toimub konkurss neljas kategoorias, milles kandidaate esitati järgmiselt:

1) elamud ja aiamajad kompakitse hoonestusega alal kategoorias esitati 3 kandidaati;

2) maakodud hajaasustusega alal kategoorias esitati 3 kandidaati;

3) korterelamud (3 ja enam konerit) kategoorias esitati 2 kandidaati;

4) ettevõtete (v.a ametiasutuse hallatavad asutused) kategoorias kandidaate ei esitatud.

Hindamiskomisjon külastas ja hindas kõiki konkursile nõuetekohaselt esitatud kinnistuid/kandidaate. Hindamiskomisjon tegi vallavalitsusele ettepaneku tunnustada ja määrata auhinnalised kohad kolmes kategoorias. Ettevõtete kategoorias jätta tunnustus, kandidaatide puudumisel, välja andmata.

Kinnitada heakorrakonkursi “Kaunis Kodu” ülevaatuse tulemused alljärgnevalt:

1. Elamud ja aiamajad kompakitse hoonestusega alal

1. koht	Sakala tn 29, Viiratsi alevik	omanik Indrek Jõgisoo
2. koht	Aia tee 8, Ramsi alevik	omanik Piret Riig
3. koht	Aasa, Sultsi küla	omanik Paul Vahtra

2. Maakodud hajaasustusega alal

1. koht	Kivimäe, Heimtali küla	omanikud Ulvi Skirta ja Igor Skirta
2. koht	Suure-Kapsta/2, Kookla küla	omanik Gustav Siniväli
3. koht	Maimu, Vardi küla	omanikud Mart Kivi / Oskar Kivi

3. Korterelamud (3 ja enam korterit)

1. koht	Pärna tee 3, Uusna küla	esindaja Reet Toi
2. koht	Ehitajate tn 5, Viiratsi alevik	esindaja Heino Ruus

Võitjate tunnustamine toimus 5. novembril Viljandi valla 3. sünnipäeval Pärimusmuusika Aidas.

Vallavalitsus

1. koht: Sakala tn 29, Viiratsi alevik

1. koht: Pärna tee 3, Uusna küla

Liitumisleping Tarvastu ja Kolga-Jaani vallaga on alla kirjutatud

Viimaste nädalate tähtsündmusteks on olnud liitumislepingu heakskiitmine Viljandi vallavolikogu poolt ja valla kolmanda sünnipäeva tähistamine Pärismusmuusika Aidas. Täna kõiki esinejaid ja loodan et see ilus pidu meeldis kõigile. Nagu tähtpäevadel kombeks, siis vaadati tagasi tehtule ja tunnustati neid, kes on panustanud meie kogukonna arengusse. Selle kolme aastaga on jõutud palju ära teha, aga olulisem on vast see, et tänased tegemised on peajasalikult tulevikku vaatavad projektid mille mõju alles aastate pärast avaldub. Nii on see Ramsi uue lasteaia puhul ning ka Viiratsi külje all oleva tööstusala arendamise ja Iva tee rekonstrueerimisega. Iva tee rekonstrueerimine, mis saab EAS-i abiga teoks järg-

misel aastal, parendab seal tegutsevate ettevõtjate tingimusi märgatavalt, aga samas muudab selle piirkonna atraktiivseks ka uutele ettevõtmistele. Töökohtade olemasolu tähtsust ei saa kuidagi alahinnata. Me võime ehitada kui palju ilusaid ja vajalikke kultuuri- ning lõõgastusasutusi – inimesi seob kodukandiga ikka kindel teadmine, et leib on laual.

Novembrikuu teisel päeval kogunesid Paistu Rahvamajja aga Viljandi valla, Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla volikogu, kes tõmbasid ühisel istungil joone alla meie liitumisprotsessile. Nii Viljandi valla kui ka Tarvastu volikogud kinnitasid oma otsusega liitumislepingu ja selle lisad. Kolga-Jaaniil on see lõplik otsus vaja veel ühel volikogu istungil ära vormistada ja

seejärel oleme valmis edastama liitumisdokumendid 8. detsembril Kolga-Jaani toimival pidulikult üritusel maavanemale ja Vabariigi Valitsusele.

Protsess kulges ladusalt just seetõttu, et meil on olemas eelnev kogemus, hea meeskond ja samuti kõigi kolme osapoole kindel veendumus, et see valdade liitumine on kõigile osapooltele vajalik ning kasulik.

Sellises positiivses õhkkonnas on hea minna vastu uutele väljakutsetele mis meid ees ootavad ning ma usun, et suudame teostada lõppeesmärgi, milleks on meie kõigi elujärje parandamine.

Hellar Mutle

Viljandi vallavolikogu esimees

Valdade liitmisest läbi ajaloo

Hiljuti õnnestus sirvida Liivi Uueri teost "Eesti haldusjaotus 20. sajandil". Seal on mõndagi huvitavat. Me oleme paratamatu muutumise rüpes. Iga sügis on isemoodi, iga laps on omanäoline. Kõik see kannab endas muutumise pitserit.

Toon siinkohal mõned väljavõtted eelpool mainitud teosest. Esimene suur valdade reform – sisuliselt ikkagi liitmine – toimus Eestimaal (Liivi-ja Eestimaa aladel) aastatel 1890–1892. Sellele eelnes 1861 keiser Aleksander II poolt nn pärisorjuse kaotamise manifest. Rohkem kui tuhatkonnast vallast jäi alles 365. Seda korraldas tsaarivalitsus.

Nagu kirjutab Uuer, ei läinud isevalitsuse poolt algatatud ümberkorraldus sugugi lihtsalt. Peamised protestijad olid mõisahärrad, sest nende mõjuvõim sellega oluliselt kahanes. Teatavasti olid vallad moodustunud ajalooliselt mõisamaade baasil. Ja talupoegkond oli kin-

nistatud kui pärisorjad mõisniku külge.

Eestimaa ühendatakse ühtseks Eesti kubermanguks Vene Ajutise Valitsuse poolt alles 30. 03. 1917. a. 1922. a lõpuks oli Eesti Vabariigi haldusjaotuses 48 üksust, sh 13 linna. Meid huvitab vast enam kodune maakond. Viljandimaa olukord oli järmine: 1 linn, 38 valda ja Põltsamaa alev. Väiksemad vallad olid Viiratsi – 314 ja Päre – 328 elanikuga. Olgu siinkohal veel mainitud, et 1922. a rahvaloenduse andmetel elas valdades 73% elanikest. Milline on praegune elanikkonna asustus me teame.

Eesti Vabariigi aastatel toimus riigi poolt mitmeid halduslikke ümberkorraldusi. Mitmetele alevitele anti linna staatus, võeti kasutusse aleviku mõiste, muudeti valdade piire jm. Suurem liitmine viidi läbi 1938. aastal, pärast seda jäi alles 248 valda.

Ka nõukogude võim korraldas haldusjaotust ümber. 1950. a haldusreformiga

loodi 42 rajooni ja nende piires tegutsesid 641 külanõukogu, 33 erineva staatusega linna ja 26 alevit. 1952. aastal lisandub veel uus haldusjaotuse tasand – oblast – mille eluiga oli siiski vähem kui aasta.

Mõni sõna ka tõmbekeskustest ja suundadest. See on ilmselt ajas ja ruumis muutuv tegur. Kunagi olid tõmbekeskusteks mõis, kihelkonna kirik, koolid, kõrts, palvemajad. Ja loomulikult linnad: Tallinn, Tartu, Petrograd. Nii ka praegu. Suvel päikeselise ilmaga on tõmbesuund paljudel Pärnu või Peipsi rand. Laupäeviti Viljandi turg. Jõulude ajal aga lapselapsed Tallinnas, Tartus või mujal. Lühidalt: nii kuidas on vajadused. Loomulikult ei saa mainimata jätta töökohti, õppeasutusi jm. Ajalugu on huvitav, põnev, täis vastuolusid.

Mida küll kirjutatakse meist ja meie praegustest tegemistest 10–20 aasta pärast?

Roland Tulik

Registreeri ennast Viljandi valla elanikuks enne 31. detsembrit ja võida auhind!

Aita oma kodukohta

Kohalik omavalitsus on kutsutud ja seatud hoolitsema laste- ja haridusasutuste, heakorra, valla teede, tänavavalgustuse, terviseradade ning väga paljude muude teenuste, toetuste ja infrastruktuuri korrasoleku eest.

Kõikide kohalike teenuste rahastamine eeldab maksude laekumist elanikelt.

Üksikisiku tulumaks laekub valda rahvastikuregistri andmete alusel ja moodustab valla eelarve tuludest rohkem kui 55 %

Toetused vallaelanikele

Viljandi vald pakub oma elanikele sündinutoetust, ranitsatoetust, lasteaia toiduraha toetust, tasuta õpilaste sõidukaarte, preemiaid hea õppeedukuse eest ja heade tulemuste eest konkurssidel ning olümpiaadidel. Valla elanikele on kättesaadav hajaasustuse toetusprogramm, millest toetatakse majapidamiste vee-süsteemide, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi.

Oluline on registreerida oma elukoht enne 31. detsembrit, sest mitmete toe-

tuste juures arvestatakse inimese elukohta mitte registreerimise kuupäevast vaid 1. jaanuari seisuga ehk täisaastates.

Elukoha registreerimiseks on mitmeid võimalusi ja Teile kõige sobivama väljaselgitamiseks võtke ühendust meie spetsialistiga telefonil 435 0136 või e-posti teel ljubov.auksmann@viljandi-vald.ee

Detsembrikuu jooksul oma elukoha Viljandi valda registreerinute vahel loositakse jaanuari esimesel nädalal välja viis 100 eurost Decora kinkekaarti!

Viiratsi koolis on palju erinevaid võimalusi huvitegevuseks

Tegusad õpilased Viiratsi koolis

Iga-aastase kokkuvõtte tulemusel on näha, et Viiratsi kooli õpilased võtavad osa mitmetest huviringidest nii Viiratsis kui ka Viljandis. Oleme uhked, et koolis ei ole ühtegi õpilast, kes ei oleks leidnud endale sobivat huviala – 100% õpilastest osaleb pakutud ringides koolis ja pooled neist ka väljaspool kooli. Populaarseim on muusika ja kunsti valdkond, millesse on kaasatud umbes pooled kooli õpilased. Seda on näha ka koolis, kus igal sündmusel esineb mudilaskoor ning aasta lõpuks kujuneb õpilaste töödest alati ilus kunstigalerii. Sel aastal on koori ja rahvataantsu rühma eesmärk pääseda suvisele laulu- ja tantsupeole Tallinnasse. Kunstiring keskendub erinevate materjalide

kasutamisele, looduse ja kunsti koostööle ning toetab sealjuures ka laste enda loomingulist mõtlemist.

Kui igas valdkonnas on leidnud õpilased tegevust ka väljaspool kooli pakutavate huviringide seast, siis tehnika valdkonnas on vaid üks õpilane leidnud lisategevust linnas. Kõige rohkem aga käivad õpilased väljaspool kooli spordikeskuses ja mujalgi erinevates trennides. Huvitavaimad trennid on näiteks ratsutamine, taipoks ning populaarseim jalgpall.

Iga õpilane on leidnud endale vähemalt ühe huviringi ning tore on see, et enam kui pooled õpilased on valinud endale lausa mitu huviringi. Kool toetab

igati huvitegevuses osalemist, sest leiame, et õpilastele on vaja erinevaid väljundeid. Eriti tänapäeval, kus tihti unustatakse end nutimaailma, on oluline, et õpilased omavahel suhtleksid ja õpiksid erinevaid oskusi. Seetõttu toimub ka koolis lisaks huviringidele mitmeid sündmusi, kus õpilased saavad osaleda, kaasa aidata ning tavapärasest koolirutiinist välja astuda. Aasta jooksul tähistame rahvakalendri tähtpäevi ning otsime ka uuenduslike tegevusi. Peame kõige selle juures oluliseks tervislike eluviise ning ühiselt tegutsemist.

Natali Joonas
Viiratsi kooli huvijuht

Jõnkadi-jõnkadi jõulud tulevad!

Detsembrikuus toimuvad valla lasteaedades ja rahvamajades laste jõulupeod, kus kõik rahvastikuregistri järgi Viljandi valla koolieelses eas lapsed (v.a. 2016. a sündinud) saavad valla poolt "Kalevi" kommikarbi.

Teade emadele-isadele:

- valla lasteaedades käivad lapsed saavad paki kätte oma lasteaia jõulupeol;
- kodused ja väljaspool valda ning Paistu ja Holstre lasteaia käivad lapsed

saavad nimelise kutse/teate, kus ja milal pakke jagatakse.

Täpsustavat infot jagavad haridusspetsialist Marju Must ning kultuuri- ja rahvatervisespetsialist Anne Freimuth. Kaunist jõuluootust!

Elekter, tuleoht ja suitsuandur

Elektrist kasvav tuleoht

Viimase aastakümne kiire tehnoloogiline areng on meie kodudes elektriseadmete arvu jõudsalt kasvatanud. Paraku on suur osa meie kodudest ehitatud ajal, mil sellist elektriseadmete kasvubuumi ette ei nähtud. Nii ollakse sageli sunnitud paljusid voolutarbijaid pikendusjuhtme ja jagaja kaudu ühte pistikusse ühendama, mis koormusele vastu ei pea ning kuumenevad juhtmed põhjustavad tulekahju. Kätte jõudnud sügisel ja külmaperioodil kasutatakse elektrikutte- ja muid koduseid elektriseadmeid rohkem, millega seoses kasvavad veelgi elektrilise kasutamise seotud tulekahjuohtud.

Nii pole imekspandav, et üha suurema osa siseruumide tulekahjustest põhjustavad rikked elektrisüsteemides. Näiteks eelmise aasta sügisel (oktoober-detsember) Lõuna-Eesti kuues maakonnas juhtunud eluruumide tulekahjustest olid üle neljandiku ehk 23 tuleõnnetust seotud elektriga. Kui kokku juhtus kodudes 82 arvestatava varalise kahjuga tulekahju, siis 10 nendest põhjustasid vanad või oskamatult parandatud elektrijuhtmed ning katkised pistikupeesad. Kuus tulekahju said alguse rikkedest elektriseadmes ning seitsmel juhul põhjustas õnnetuse hooletus elektriseadme kasutamisel.

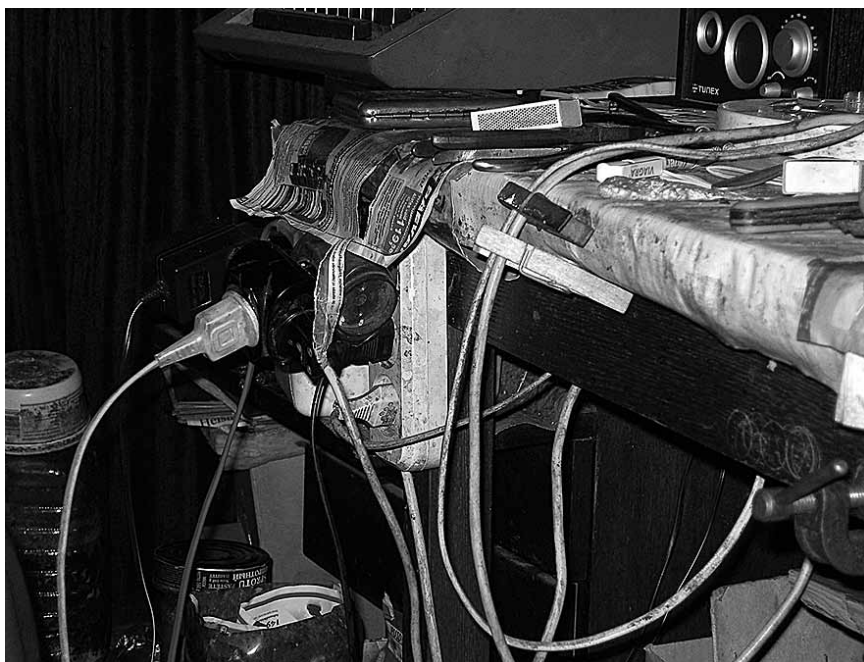
Lõuna-Eesti kutselised ning vabatahtlikud päästjad on sel aastal tuleohutuslast nõu andnud juba üle 4000 kodus. Lisaks küttesüsteemi seisundile hinnati ka elektrisüsteemi olukorda. Kodukülastuste kokkuvõtetest selgub, et lausa 73 juhul hinnati elektrisüsteemi tuleohtlikuks (7 juhul Jõgevamaal, 6 Põlvamaal, 22 Tartumaal, 6 Valgamaal, 12 Viljandimaal ning 20 kodus Võrumaal). Värskendamist vajava elektrisüsteemiga kodusid oli tegelikult rohkem, kuid päästespetsialistid tuleohtu nendes veel ei näinud.

Kapi peale jäetud patareita suitsuandur ei päästa

Jätakuvalt on suitsuandur asendamatult vahend tuleõnnetuse varajaseks avastamiseks, et päästa tulekahjust oma elu, tervist ja vara. Käesoleval aastal on päästjad tulekahjupaikadelt üha rohkem leidnud suitsuandureid, millest polnud kasu, sest nende patareid oli tühi või oli seade laest mingil põhjusel alla võetud. Päästjad tuleavad tungivalt meelde, et suitsuandur on eluruumides kohustuslik ja kasu on ainult töökorras ning täis patareidega andurist. Selles veendumiseks tuleb suitsuanduri korrasolekut testida vähemalt kord kuus, vajutades seadmel olevat testnuppu, mille järel korras andur annab häiresignaali. Patareid tühenemi-

Ülepingest sulanud pistikud ja pikendusjuhe

Liigne ning ohtlik voolutarbijate ühte pistikupesasse ühendamine

sest annab andur märku ebakorrapärase üksikute piiksudega.

Vahet tuleb teha suitsuanduril ning vingugaasianduril, mis peatselt muutub osades eluruumides samuti kohustuslikuks. Kohustuslikuks muutub vingugaasiandur gaasiseadet kasutavates majapidamistes ja hoonetes, kus vingugaasi ruumidesse kogunemise võimalust pole spetsiaalse ventilatsiooniga võimalik välistada. Vingugaasianduri kasutamine lisaks suitsuandurile on mõistlik kõigis majapidamistes, kus on vingugaasi tekkimise oht. Olgu see gaasiseadme, aga ka tavalise pliidi või ahjuga majapidamine.

Kohustusliku suitsuanduri kasutamine lai levik, regulaarse professionaalse korstnapühkimise nõude kehtestamine ja päästeameti ennetusõppe projektid on inimeste tuleohutuslast tarkust jõudsasti kasvatanud. See on aidanud kaasa tuleõnnetuste üldarvu olulisele vähenemisele.

Kuid paraku hukkub Eestis tulekahjustes endiselt aastas ligi 50 inimest ja siin ei saa olla rahul enne, kui see number on null.

Riivo Mölter

Lõuna päästekeskuse ennetusbüroo peaspetsialist

Hetk Toivi Niibergi loengust Viiratsi rahvamajas

Reedene rõõm neenetsite ja Toivo Niibergiga

Astaring näitab meile taaskord kaunist sügisaega. Porikuu nelja-teistkümmes päev tõi Viiratsi rahvamajja hulgaliselt õpihimulist väarikas eas publikut ja huvitavaid esinemisi. Tähistamist vajas kaks väga olulist sügis-tähtpäeva – eakate- ja hõimupäev. Juba on traditsiooniks kujunenud eakate päeva tähistamine just koos hõimupäevaga.

Rahvamajal oli sel korral au võõrustada kaugetest Siberi avarustest saabunud külalisi – neenetsiteid. Arvatakse, et Siberi aladel elab üle kolmekümne väikerahva. Meie hõimlasteks peetakse sealsete samojeede. Kõige arvukamalt on samojeedide hulgas neenetsiteid. Viimase rahvaloenduse põhjal (2010) on neenetsiteid üle 44 tuhande. Algselt oli neenetsitel kasutusel ladina tähtedega tähestik, aga aastast 1938 vahetati see kirillitsa vastu. Päris oma kirjakeele said nad endale alles 1990. aastatel.

Pikk noormees Pavel tutvustas neenetsite noortevahetusprogrammi Ungari noortega video vahendusel. Peale esitlust avaldas külaline soovi leida Eestist kolmas noortevahetus partner. Partner olla nende riikide ja rahvastega oleks üli tore, aga kelle rahakott kannataks elada ühe nädala Siberis, millele järgneks üks nädal Ungaris ja kolmas sel juhul Eestis? Juhul kui kellelgi tekkis huvi ning ühtlasi juhul kui saame kokku kasvõi kümme huvilist ja riskijulget noort, võime edaspidi selle projekti peale mõtlema hakata.

Mõned hetked hiljem jätkas noor 29-aastane shamaan Ruslan Salinder neenetsite rituaallaulude tutvustamist kasutades selleks oma lauluhäält ja ehtsat šamaani trummi. Ruslan on saanud oma oskused esivanematelt, mida antaksegi edasi põlvkonnast põlvkonda. Küsimusele, et kas tal endal on olemas keegi kellele oma oskusi pärandada, sain ma vastuseks, et veel ei ole, aga kiiret ei pidavat ka selles osas kuskile olema.

Külalisi koos kaasapakitud kringliga kodu poole saatmas

Neenets Ruslan koos šamaanitrummiga rituaallaulu tutvustamas

Kauged külalised said tänatud kingituste ja mis kõige tähtsam, Ramsi väarikate poolt kingitud kringliga, mille otustas neenetsitega kaasas olnud proua

kodumaale kaasa võtta, et sealsed kultuurikollektiivid saaksid „eesti maitse“ suhu. Olgu siinkohal mainitud, et peale kiletamist jõudis kringel õnnelikult ja ühes tükis mõned päevad hiljem Siberimaale. Seda fakti kinnitas sealt saabunud telefonikõne.

Teine pool päevast jäi Toivo Niibergi päralt, kes tutvustas stressiga seonduvaid probleeme ja nendega toimetulekut. Häid teadmisi võisid kuulajad omandada inimesele kasulike taimede osas ning ka sellest kuidas peletada väsimust ning saavutada hea uni.

Kokkuvõttes oli tegemist äärmiselt sisutiheda ja põneva päevaga. Selle korradaminekule aitas kaasa väga suur hulk inimesi. Täna sel korral Gunnar Leetsi Tartust, Jaak Pozesit Tallinnast, Piret Viiratsist ning kolme tublit naist, kes aitasid oma sõbrad peole kutsuda – täna sind Maimu Ester Erendi, Meida Peterson ja Urve Kimmel. Rõõmsate kohtumisteni!

Maire Paju

Viiratsi rahvamaja juhataja

Tuuli Vaarak kasvatas üle kümne tonnise rukkisaagi

Kuigi tänavu oli kesine vilja-aasta, suutis Savikoti Agro noor agroom Tuuli Vaarak püstitada rukkiga viljelusvõistluse uue rekordi. Hübriidrukis 'Brasetto' andis välja 10,4 tonni teri hektarilt.

"Kindlasti viis suure saagini sügisene künd. Üldiselt me ei künnä rukki alla minevaid põlde, kuid kuna nägin, et põllul oli väga palju umbrohtu ja põld aastate jooksul tugevalt tallatud, tegin otsuse see künda," räägib Tuuli Vaarak. Seeme sai mulda 10. septembril. Juba sügisel oli näha kogu 37,7 hektari suuruse põllu ühtlikkus – rukis võrsus ühtlaselt ja hästi. Novembris tehti ka haigusetõrje. "Sealkandis on meil väga head põllud, mis on läbi aastate andnud häid saake ega vedanud meil alt ka sel kehvast aastast," toob Vaarak välja. Ka teised rukkipõllud andsid hea tulemuse – rukki keskmine saak oli ettevõttes 7,1 t/ha.

Mulgi kangus aitab

Kuigi rukis on suhteliselt lollikindel teravili, ei kasva see niisama, vaid vajab hoolitsemist ja tingimusi kasvamiseks. Ehk siis toitaineid ja taimekaitset. Võistluspõld sai Vaaraku sõnul kevadel lämmastikku 147 kg/ha elemendina – see on küllaltki suur kogus. Teised rukki-

põllud ei saanud nii palju. Tänavu tehti veel kaks haigusetõrjet, umbrohetõrjet ja putukatõrjet, lisaks kasutati kasvuregulaatorit. "Kuna olen andnud lubaduse, et ühel aastal ületab Savikoti Agro kümne tonni piiri, oli põhjust vaeva näha ja seda põldu natuke üles tuunida," räägib Tuuli Vaarak. Nii lisati igasse paagisegusse leheväetisi.

Kaksikõed Tuuli ja Teele Vaarak on õpinud Abja Gümnaasiumis ning teadsid juba gümnaasiumi alustades, et jätkavad haridusteed maaülikoolis. 2006. aasta sügisel astusid nad Eesti Maaülikooli põllumajandussaaduste tootmise ja turustamise erialale. Kuna kodutalus tegeldakse aiandusega – kasvatatakse kurke, maasikaid ja muud head kraami –, oli esimene eelistus aiandus. "Me ei saanud esimesse eelistusse sisse tol ajal ja läksime teise eelistuse peale ehk siis põllumajandussaaduste tootmist ja turustamist õppima. Tagantjärele vaadates oli see saatuse tahe ja saatus ei vedanud meid alt, vaid juhatas õigele rajale," arvab Tuuli, kellele praegu tundub aiandus kitsavõitu ja isegi igavana. "Viljakasvatus on mitmekülgne ja mitu korda huvitavam!" Maaülikoolis õppimine oli Tuuli hinnangul ääretult põnev ja vägev aeg. Ent kuigi ülikool andis n-ö põhja, on suurem osa teadmisi tulnud töötades ja kogemusi otse põllult saades.

Kogu tiimi tulemus

"Pärast ülikooli lõppu jäin ma nii-öelda ootele," räägib rekordiomanik töötee algusest. "Kodus oli kurgihooaeg läbi ja sügis käes. Et mitte passida, läksin algatuseks EMÜ Polli Aiandusuuringute Keskusesse õunu korjama. Sealt edasi kandideerisin ühte põllumajandusettevõttesse, kus töötasin kaks aastat, enne kui tehti pakkumine Savikoti Agrosse tööle tulla."

Tuuli Vaarak ütleb, et on Oilseeds grupis, kuhu ka Savikoti Agro kuulub, rahul. "Tööd tehes on meil vabad käed. See muidugi ei eelda, et võib lihtsalt puhata. Omanikud eeldavad ikkagi saaki ja tulemusi. Tööd peavad tehtud olema. Ja usun, et siiani oleme töödega hakkama saanud," räägib ta. Veel kinnitab Tuuli, et viljakasvatus on kogu tiimi töö, siin ei piisa ainult agroomist. "Ka Savikoti Agro rekord on kogu meeskonna töö. See, kui mina nõuan siin üht või teist, ei pruugi meeste olea ehk vastuvõetav, sest miks teha nii palju tööd ühel põllul. Aga nad teadsid eesmärki – saada põllult üle kümne tonni hektari pealt, ja see tuli!"

Lii Sammler
Maaleht

Lõppes Viljandi valla II mälumänguturniir

Mardilapäeval, 9. novembril kogunesid Viiratsi kooli saali Viljandi valla mälumängijad, et panna punkt teisele Viljandi valla mälumänguturniirile. Turniir koosnes kuuest voorust, mis toimusid erinevates valla kultuuriasutustes. Mängu said võõrustada Saarepeedi rahvamaja, kus toimus turniiri esimene voor, sealt liiguti edasi Paistu rahvamaja ning sellele järgnesid mängu voorud Ramsi Vaba Aja Keskuses, Tänassilma rahvamajas ja Uusna külamajas.

Igas voorus esitati mängijatele eri valdkondadest kaks korda 12 küsimust ja selgitati välja vooru võitja.

Küsimusi koostasid ja žürii töös osalesid Kai Oidermaa, Anne Freimuth, Marju Must, Sirje Pöder, Urve Mikk, Anneli Sims, Imbi-Sirje Torm ja Marko Vilu. Kõigis mängudes osales tehnilise sekretärina Ott Pöder. Suur, suur tänu teile tehtud töö eest!

Turniiril osales 10 võitkonda valla erinevatest küladest, need olid võistkonnad Saarepeedi, Paistu, Uusna, Sultsi, Vardja, Ramsi naised, Ramsi seniorid, Vallavalitsus, Viljandi Valla noored ja Krapu Aadu. Aitäh kõigile mängijatele, te olite nii vaiksed ja tublid!

Viljandi valla II mälumänguturniiri võitja-võistkond Paistu. Vasakult Õilme Muni, Valdur Mets, Jaan Kalda, Jüri Eek, Õie Suurman.

Foto: PIIA MÄND

Mäng kujunes meeleolukaks ja ka uusi teadmisi andvaks.

Turniiri võitis sel hooajal Paistu võistkond, kus on väga pikad mälumängu traditsioonid. Teise koha saavutasid Ramsi naised ja kolmandale kohale jäi Vallavalitsuse võistkond. Palju õnne võitjatele!

Turniiri rahastas Viljandi Vallavalitsus.

Uus mälumänguturniir algab 11. jaanuaril 2017 kell 19.00 Ramsi Vaba Aja Keskuses. Oodatud on kuni 5-liikmelised võistkonnad! Oma osalussoovist andke palun teada telefonil 5302 3135.

Mälumänguturniiri korraldaja
Piia Mänd

Kogu koolipere Eesti hümnit laulmas

Heimtali Põhikooli 195. sünnipäev

9. novembril 2016 tähistas Heimtali Põhikool 195. sünnipäeva piduliku kontsertaktusega.

Pidupäeval kõneldi mõisakooli ajaloo ja erilisusest, esinesid kooli õpilased ja tunnustati kolme kooli tööjuubilari. 10 aastat on Heimtali koolis töötanud majandusjuhataja Kersti Nõmme, keda õpilased kirjeldasid kui töökat, abivalmit, pädevat, suurte probleemide lahendajat ja head inimest. Sama kaua on Heimtali Põhikooli teeninud direktor Eero Metsvahi, kes on sportlik, tark, vastutulelik, elujõuline, kõigea hakkama saav ja magistrikraadiga. Erika Kuusikul, praegusel 1. klassi klassijuhatajal täitus sel aastal 30 tööjuubel ning õpilaste iseloomustuse kohaselt on ta lahke, temaga saab kogu õppematerjali selgeks ning on tõeliselt kaunis persoon. Teda tunnustas Viljandi maakonna maavanem Erich Palm tänukirjaga mõisaajaloo tutvustamise eest.

Kohale tulijate seas oli kooli vilistla-

si, kes jagasid mälestusi oma kooliajast Heimtalis. Vilistlane Mait Allas sai tunnustatud üle-eestilisel kodu-uurimistööde konkursil osalemise eest tööga "Minu mõisakool". Heimtali koolis õppinud Hõbe Ilus ja Hurmet-Mihkel Ilus pakkusid lisaks mälestustele praegustel õpilastele võimalust osaleda muusika ja filmi töötoas, kus andsid ülevaate oma töödest ja tegemistest. Töötoas osalenud said ka ise kätt proovida.

Heimtali kooli 195. sünnipäeva aasta puhul kuulutati oktoobri keskel välja fotokonkurss "Värvide lummuses" ning parimaid õnnitleti kontsertaktusel. Žürii lemmikuteks osutusid 7. klassi õpilane Kelli Maksimova, 9. klassi õpilane Kristjan Jaak Valk ja õpetaja Urve Mikk. Sünnipäeval ei jäänud pakkumata ka kringel, mida kõik isukalt maitsesid.

Palju õnne Heimtali Põhikoolile!

Eneli Rimpel
Huvijuht

Direktor Eero Metsvahi õnnesoovid kooli 195. aastapäeva puhul

Jõulukontsert
„Sulle küünal aknal vilgub“

Paistu rahvamajas
27.novembril
kell 14.00

Esinevad Holstre kooli
ja Tänassilma
rahvamaja lauljad

ADVENDI- JA JÕULUAJAL PAISTU RAHVAMAJAS:

P 27.11. 11.00 – 13.30 – pakapikuhommik
lastele (meisterdame, küpsetamine)
14.00 – 15.00 – kontsert „Sulle küünal aknal vilgub“
17.12 – jõululaulu sootamine Paistu kirkas jõulukuul

P 11.12. 20.00 – valla muusikala jõululaulu – kontsert ja jõuluvõrs
P 15.12. 21.00 – jõulupidu – tantsuks bänd Aukõrva ja pööre 10.5

90 aastat Johannes Koka, Heimtali koduloomuuseumi rajaja, sünnist

Muuseumi rajamise ideest ja ettevalmistusest

Muuseumi idee realiseerijaks on agronoomi haridusega ajaloo huviline Johannes Kokk (1926–1997). Tema märkmete järgi tuli 1972. aastal Heimtali elanik Karl Habitch (1929–1994) mõttele rajada hävimisohus olemas vanasse koolimaja muuseum. Kui 1976. aastal Raudna sovhoos liideti Viljandi sovhoosiga, sai viimase asedirektor Harri Raudkivist (1931–2000) muuseumi rajamise idee tuline pooldaja. Ilmar Mändmetsa asumisega Viljandi Nädissovhoosi direktoriks algas 1981. aastal vanas koolimajas remont, arvestades Johannes Koka ettepanekuid. Johannes Kokk oli uurinud põhjalikult oma perelugu, koostanud mitmed mahukad tööd kodukandi ajaloost, teinud aktiivset koostööd Eesti Kirjandusmuuseumiga, avaldanud 1982. aastal trükitis raamatu “Heimtali”. Kodukandi uurimistöös sai selgeks, et palju rahvakultuurile väärtuslikku on kodudes hooleta. Muuseum ongi selle kultuurivara hoiu- ja uurimispaik.

Eksponaatide kogumisest

Muuseumi ekspositsiooni sihipärane kogumine algas 1987. aasta sügisel, mil asutatava muuseumi ruumes alustas tööd Heimtali Muinsuskaitse selts.

Põhiteemadeks eksponaatide kogumisel sai talukultuur ja kooli ajalugu. Johannes Kokk lasi suurde koolituppa ehitada pikad sajanditagused koolipingid, teise korruse muuseumitoa sisustuseks hankis Raani talu mööbli. Muuseumi omandisse saadi Johannes Vares-Barbaruse fotoalbum ja kirjavahetus sugulastega, milline oli hoiul Artur Kaljapulga käes. Oma erudeerituse ja entusiastliku hoiakuga koondas Johannes Kokk enda ümber suure aktiivi muinsuskaitse huvilisi. Harri Raudkivi tõi olulist ainet Paistu kiriku arhiivist, aitas luua fotokogu. Koolis korraldasime mitu vanavara kogumise aktsiooni. Kogutu saatsime muuseumi. Kirjaliku ekspositsiooni aitas kujundada stendidel kunstiõpetaja Ilme Habicht.

Oluline on loetleda ka teised muuseumi eksponaatide kogumise aktivistid: Enno Piir, Viivo Vainula, Alti Torm, Jaan Varblane, Johannes Soots, Valda Raud, Salme Mätas, Silvi Uibopuu, Vilmar Tiits, Aino Madi, Artur Kaljapulk, Jaan Luhaäär ja paljud teised.

Heimtali koduloomuuseumi avamisest

Raudna põhikooli (kooli nimi “Heimtali” on taastatud alates 1. sept. 2011) VIII klassi õpilane Tiit Aasmäe koostas 1987.

27. november 1987. Vasakult: Tiit Aasmäe, õp. Torm, Johannes Kokk, Lilian Mets, Endel Suurmets, Johannes Soots, Jaan Varblane

aastal kodu-uurimistöö teemal “Vana koolimaja” (juhendaja õpetaja Aino Madi). Esitan õpilase poolt kirjeldatud teksti Heimtali koduloomuuseumi avamisest:

“...28. novembril 1987. aastal, kui kool pidas 160. aastapäeva, sai see päev vanale koolimajale suure tähtsusega sündmuseks. Nimelt, samal sombusel ja lumeta novembripäeval kella 15 ringis mürtsus remonditud vana koolimaja ees Viljandi tuletõrje puhkpilliorkester. Käte oli jõudnud muuseumi avamise hetk. Esines Mart Raua luuletusega “Koolikell” õpilane Andrus Allmann. Sõna sai Viljandi Nädissovhoosi partorg Endel Suurmets. Lindi läbilõikamise au oli muidugi Johannes Kokal ja kooli vanimatel vilistlastel Johannes Sootsil ja Jaan Varblasel.

Mindi läbi kahe koridori suurde klassiruumi. Klassiruum oli sisustatud nii nagu ta oli sajandi algul: pikad tumedad koolipingid, tahvel ja kantsel. Tagaseinal rippus Carl Robert Jakobsoni portree. Stendid seintel ja vitriinides tutvustasid ümbruskonna hariduslugu ja koole. Klassis süüdati pikkadel koolipinkidel küünlad. Peale vanimate vilistlaste süütasid küünlaid ka meie kooli õpilased Lilian Mets, kes kinkis muuseumile Andres Särevi passi ja Tiia Tiba, kes andis Johannes Kokale üle oma vanaisa Johannes Kingu päevaraamatud.

Mina (Tiit) andsin üle kaante vahel oleva nimekirja meie kooli poolt muuseumile kogutud vanavarast. Kõnega esines meie ajalooõpetaja Imbi-Sirje Torm. Seejärel tutvustas Johannes Kokk muuseumi ruume ja põgusalt seal leiduvat.

Klassiruumist siirduti alumise korruse teistesse ruumidesse, kus oli stendidel rohkesti Viljandi nädissovhoosi tutvus-

tavaid fotosid ja paikkonna kaart, millele oli märgitud kõik vähegi kultuurihuvi pakkuvad paigad.

II korrusel oli eksponeeritud hulgaliselt põllutööriistu läbi aegade. Raani peremehe toaks sisustatud seinal on mitmeid meie kodukandi kuulsate kultuuri-tegelaste fotosid.

Muuseumi juhatajaks sai Johannes Kokk.”

Kooli ja muuseumi koostööst

Koolil jätkusid kontaktid muuseumiga. Kasutasime kõiki võimalusi õppetöö mitmekesistamiseks ja eriti vanade tavade elustamiseks kogenud kodu-uurija vahendamisel. Johannes Kokk oli kooli pidustustel alaline külaline. Külaskäik õpilastega muuseumi oli alati oodatud. Meenub, kuidas sai kord klassiga käidud muuseumi jõulupuud vaatamas, mis oli lakke riputatud, kaunistatud õunte ja päränikutega. Juhani poolt jutustatud Halastaja Samaaria mehe lugu läks kõigile hinge - oli ju see hoolivuse näide. Hiljem kutsusimegi teda omavahel “Samaaria meheks”.

Üks suuremaid Johannes Koka algatusi muuseumis koos muinsuskaitse aktiiviga oli 1988. aasta septembris mälestuskivi avamine meditsiinidoktor Ants Rulli 80. sünniaastapäevaks tema kodutalu õuele. Korraldasime ka vastuvõtu kohaletulnud Tartu arstkonnale, tema kolleegidele ja austajatele. Heimtali Põhikool austab Johannes Koka mälestust. Kooli kodu-uurimiskonverentsidel süütame küünla tema mälestuseks. 2006. aastal, tema 80. sünniaastapäevaks, koostas Johannes Kokk uurimuse VIII klassi õpilane Meelis

Viisut. Muuseum sai üsna varsti tuntuks. Külasteraamatus oli Eestimaa igast paigast. Külalisteraamatus on talle tänusõnu öeldud Soome, Rootsi, Inglismaa, Ameerika ja isegi Austraalia kultuurihuvilistelt.

Muuseum hävimisohus, kuid päästetud

Johannes Kukk töötas muuseumi juhatajana 1992. aastani, mil muuseum Pärsti vallale üle anti. Johannes Kuka tervis halvenes. Muuseumimaja puitosi kahjustas majaseen. Hävisid põrandad, katus lasi vihma läbi. Muuseum oli hävimisohus. 1994. aastal ostis Jakob von Uexküll Eesti Taassünni auhinnaga pärjatud tekstiilikunstnik Anu Raud Heimtali koduloomuuseumi ja Rahvamaja. Tänu Anu Raua tarmukusele päästeti muuseum ja selle vara hävingust. Muuseumis on säilitatud Johannes Kuka kujundatud ruumide sisustus ja stendid, nende kirjed. On korrastatud dokumentatsiooni ja rikastatud talukultuuri eksponaatide mitmekesisest käsitöö esemetega. Muuseumi ekspositsiooni ja tegevusse on lisandunud talukultuuri käsitöö suund, mitmekesised vaimse tegevuse viisid. Muuseum on kujunenud kunstitudengite poolt ihaldatud praktika- ja õppekeskuseks, koduloo- ja käsitööhuviliste külastuspaigaks.

Eesti Rahva Muuseumi 100. aastapäeval 2009. aastal kinkis Anu Raud Heimtali koduloomuuseumi ja Rahvamaja ERM-ile.

Süüdamis küünal sel sügisküül Johannes Kuka mälestuseks, hindamaks tema aastatetagust pühendunud tööd Heimtali muuseumi ja meie kõigi heaks.

Imbi-Sirje Torm

Leila Säälik – näitlejaks sündinud

Näitus Päri raamatukogus

Novembris ja detsembris saab Päri raamatukogus vaadata näitust „Leila Säälik – näitlejaks sündinud.“

See on teine näitus neljaosalisest seeriast Ugala teatriga pikka aega seotud inimestest. Esimene näitus „Kalju Komissarov – mees nagu teater“ oli üleval möödunud aastal. Edaspidi on kavas teha näitused Luule Komissarovi ja Peeter Jürgensi juubelite puhul.

Leila Säälikule pühendatud näitusel saavad nooremad külastajad tutvuda näitlejanna filmirollide ja teatrilavastustega, vanemad inimesed aga meenutada Leila Sääliku väga muljetavaldavaid osatäitmisi. On ju Leila Säälik olnud Ugala näitleja peaaegu viiskümmend aastat.

Sirje Saard

Päri Rahvaraamatukogu direktor

Kohtumine Pärsti mõisas

26. oktoobril toimus Pärsti mõisa saalis kohtumine tekstiilikunstnik ja kirjanik Anu Rauaga.

Näidates arvuti abil pilte seinale, tutvustas ta enda loomingut ja eluteed. Anu elu on kirjandusega seotud hällist saadik, sest ta elas tuntud kirjanike ja tõlkijate peres ja tema enda lood on võrratud, hinge minevad.

Ta rääkis ka kuidas temast sai tekstiilikunstnik. Tema looming on tuntud ja tunnustatud nii Eestis kui ka välismaal. Aastaid on ta ka õpetanud ja suunanud tudengeid. Kunstnik näitas huvilistele väiksemaid vaipu mis tal kaasas olid ja seletas kuidas neid tehti. Mõnest vaibast olid valmistatud kaardid teemakohase luuletusega. Anu Raua loomingut tutvustavad ka raamatud, millest oli raamatunäitus. Raamatukogule kinkis ta uued raamatud ja kaardid, mis olid meile uudiseks.

Huvilised Pärsti mõisas Anu vaipadega tutvumas

Kohvilauas saime küsida temaga seonduva kohta.

Anu kutsus kõiki Heimtali Muuseumisse näitusi vaatama.

Osavõtjad olid tänulikud selle huvitava ja südamliku kohtumise eest.

Olga Sööt

Pärsti raamatukogu juhataja

Häirenuputeenus päästab – kuus aastat kõikjal Eestis

Medi häirenuputeenus on igas Eestimaas otsas kättesaadav olnud tervelt kuus aastat. Selgitasime välja, kuidas häirenupp hättasattunud aidanud ja mitmekümnel inimesel lausa elugi päästnud on ning kuidas teisedki abivahendid oma kodus kauem elada võimaldavad.

Häirenupp on maailma kõige lihtsam abivahend. Üldjuhul on selle kasutaja eakas või liikumispuudega inimene, kes kannab kodus ja kodu lähistel viibides randmel või kaelas veekindlat kellataolist häirenuppu. Õnnetuse korral – olgu see kukumine, terviserike või kasvõi tulekahju, vajutab hätta sattunu punast nuppu. Seejärel helistab spetsiaalne käed-vaba hoolekandetelefon – mis on paigutatud inimese koju – Medi kõnekeskuse operaatorile. Temaga suheldes selgitatakse välja kohapealne abivajadus. Operaator saadab vajadusel kohale hoolealuse enda usaldatava isiku – lähedase, naabri, sotsiaaltöötaja, kriitilisemal juhul ka kiirabi või päästeameti. Häirenupu eesmärk ja suurim kasu ongi kohene teavitamine abivajadusest ning abi kiire saabumine. Paljudel juhtudel on abi saamise kiirus kriitiline, et minimeerida õnnetuse tagajärgi. Medi on aastatega lahendanud kümneid olukordi, kus ilma häirenuputa oleks hädasolija mitmeid tunde või lausa ööpäevi oma kodus abita olnud. Häirenupuga saadakse abi üldjuhul vähem kui tunniga, mis on hätta sattudes ja abi oodates tohtu vahe.

Kaasaegsel häirenupul on lisaks käsitsi nupu vajutamisele ka **kukkumisanduri funktsioon**. Kukkumisandur algatab tugeva pöörutuse korral häirekõne automaatselt sel juhul, kui inimene pärast kukkumist enam ei liiguta. Nii saab info võimalikust õnnetusest hoolealuse abilistele edastatud kasvõi meelemärguse kaotusega lõppenud kukkumise järgselt.

Võrreldes mobiiltelefoniga on häirenupp oluliselt eeliseid. Häirenupp on randmel alati käepärast, mitte nagu telefon, mis kipub kodus ikka kindlas kohas olema. Häirenupp on veekindel, sellega võib ka duši all käia, kus on libe ja servad, millest üle astudes on kukkumisoht veelgi suurem. Samuti ei saa häirenupp ootamatult tühjaks, patareid kestab aastaid. Medil on kuue aasta jooksul korduvalt ette tulnud olukordi, kus mobiil on inimesel kaasaski, kuid seda ei suudeta või osata kasutada. Häirenupul on vaja vaid üht nuppu vajutada või teeb sellegi ära kukkumisandur. Häirenupu vajutus on palju lihtsam ja mugavam kui telefo-

ni käsitlemine, eriti ärevas ohuolukorras, kus isegi noortel ei tule numbrid meelde.

Häirenuppu kasutatakse Eestiski üha sagedamini ohtlikes tootmistes, laborites, taastusraviasutustes ja mujal, kus üksinda viibiv isik õnnetuse tagajärjel ootamatult abi vajada võib. Aeg-ajalt vajavad häirenuppu nooremad ja üldjuhul terved inimesed, näiteks operatsioonijärgselt taastudes, mil kukkumisoht suurem või haigushoog kasvõi ajutiselt üksi kodus olles abivajaduse tingida võib. Kasulik on igasugusteks ootamatusteks valmis olla kui hiljem kahetseda ja pikaajalise tervisekahjustusega riskida.

Medi häirenupulahendusega saab ühendada spetsiaalset **suitsuandurit**, mis on kodus niikuinii kohustuslik. Kui tavapärane suitsuandur piiksub vaid lokaalselt, siis hoolekandetelefoniga seotud suitsuandur algatab koheselt automaatselt häirekõne ja Medi kõnekeskuse operaator kutsus vajadusel päästeameti välja. Seda kasutavad nii üksikutes metsataludes kui suurlinna korterites elavad inimesed, sest õnnetus võib tabada igahüti ja ka korterimajas ei oska naabrid iga hetk seinte taga juhtunut kahtlustada. Medi häirenuputeenus on abi ühe nupuvajutuse või suitsuanduri automaatselt häirekõne kaudu.

Kuue aasta jooksul on Medi häirenuputeenusel abil erinevaid muresid lahendanud ja abilised koju saadetud üle 600 korral, sealhulgas üle 30 kiirabi ja isegi üks politsei väljakutsed. Pea **kolmekümnel korral on häirenupp aidanud hoolealuse elugi päästa**, mille üle on õnnelikud nii hoolealused, lähedased kui ka väärt teenuse pakkuja töötajad.

Teine, paljudel nooremategi vajalik ja meil uudne abivahend on **automaatne ravimidosaator**, mis Soomes, Rootsis ja mujal juba 25 aastat kasutusel olnud. Hõlpsalt käsitletav seadmel on 28 eraldi ravimilahtrit, kuhu hooldaja või lähedane ravimid valmis paneb. Täpselt määratud kellaegadel annab ravimidosaator meeloodia ja punase tulukese vilkumisega märku, et on aeg tabletti võtta. Ravimidosaator tagab, et unustama kippuv inimene õigel ajal just õige ravimi manustab. Lihtne lahendus välistab valede ravimite võtmise ja võimaliku üledoseerimise. Paljude haiguste puhul on ravimi õigeaegne võtmine ju erakordselt oluline,

hoides ära traagilised tagajärjed ja elukvaliteeti kahjustavad tüsistused.

Unustama kippuvatel inimestel aitab oma kodus turvaliselt elada ja sooja toitu valmistada **elektriline pliidiavalvur**. Lahendus sobib kõikidele elektripliididele, hoides ära kõrbema läinud toidust tekkida võiva tulekahju ning ohu varale ka eludele. Pliidiavalvur mõõdab nii temperatuuri pliidi kohal kui sisse lülitamise lubatud aega ning lülitab pliidi välja enne, kui võimalik süttimisohu üldse tekib. Pliidiavalvur on erakordselt tarvilik ühisköörides, sotsiaalkorterites ja -majades ning üksinda elavatel eakatel.

Kui hajameelne eakas või dementne isik peaks uita minema, aitab tema asukohta tuvastada väike ja ülikihtne **positsioneerimisabimees**. Lähedane või hooldaja saab oma nutitelefoni alati vaadata, kus inimene asub. Samuti saab tellida automaatselt teavitust, kui inimene hakkab liikuma või jääb pikemaks ajaks liikumatuks. Nii teab vajadusel huvi tunda, kas kõik on korras.

Medi häirenuputeenus, automaatne ravimidosaator, elektriline pliidiavalvur ja kaduma läinud eaka asukoha tuvastamise lahendused **tagavad eakale lähedasele tema enda kodus ja kaugemalgi kõrgema turvatunde ja kõigile hoolivatele lähedastele hingerahu**.

Lisainfo saab Medi nõuandeliinil 661 8181, e-postiga info@medi.ee ja kodulehel www.medi.ee. Vajadusel suheldaks ka linna või valla sotsiaalosakonnaga, et vajalikud abivahendid saata ei jääks ja igapäev saaks end oma kodus kindlalt tunda ja kauem iseseisvalt elada.

Häirenuputeenus 22-eurone kuutasu sisaldab ööpäevaringset valmisolekut häirekõnede vastata, 10 minutit häirekõnede, kontaktisikute helistamist ja seadmete töökorra regulaarset monitooringut. Vajalikke hoolekande-seadmeid saab soetada või rentida, nt hoolekandetelefoni kuurent koos häirenupuga on kõigest 9 eurot. Soovides kõrgemat turvatunnet pakkuvat kukkumisanduriga häirenuppu, on kogu komplekti kuurent 22 eurot.

Lisainfo: Medi häirenuputeenus | tel 661 8181 | info@medi.ee | www.medi.ee | www.hairenup.ee

Viiratsi elanike soojusvarustust ootavad positiivsed arengud

Näib, et viimasel kahel aastal kestnud maagaasi hinna langus on suvega seljataha jäänud ning Viiratsi elanikele taskukohase hinnaga soojuse tootmiseks ollakse otsimas uusi alternatiive.

Hetkel toodetakse Viiratsi elanikele soojust energiaettevõttele Adven Eesti kuuluvas maagaasil toimivas katlamajas. Maagaasi hind on iseloomustab aga väga suur kõikumine, mistõttu on sellest toodetava soojuse piirhind Viiratsis tipuhetkel jõudnud isegi 75 (käibemaksuga 90) euronit ühe megavatt-tunni kohta. See on võrreldes täna piirkonnas kehtiva 60-eurose piirhinnaga väga suur vahe. Kuigi viimased aastad on tänu nafta hindade madalale tasemele surunud alla ka gaasi hinnad, siis igale langusele järgneb varem või hiljem taas tõus. Lisaks gaasi enda hinnale kasvab iga-aastaselt 20% võrra ka riiklik aktsiis ja gaasi kohale toimetamise eest makstav võrguteenuse tasu. Kusjuures viimane tõusis sügisel hüppeliselt ligi 30%!

Just seetõttu astus Viljandi vald juba ligi kahe aasta eest koos Adven Eestiga esimesi samme, et leida piirkonnas soojuse tootmiseks stabiilsemat hinnataset pakkuv alternatiiv. Vald tellis 2015. aastal soojusmajanduse arengukava. Spetsialistide koostöös viidi läbi hulk põhjalikke analüüse, kus kaaluti katlamaja, kaugküttevõrgu ja elanike kütteseadmete

olukorda, maagaasi ja teiste kütuste hinnaprognnoose, võimalike investeeringute maksumust ja toetuse saamise võimalusi. Põhjaliku taustatöö tulemusel jõuti vallavolikogu poolt oktoobris kinnitatud arengukavas järeldusele, et Viiratsi elanikele soojuse tootmiseks on parim lahendus rajada olemasoleva gaasikatlamaja kõrvale kodumaist hakkpuitu kasutav katlamaja.

Puiduhakke maksumus on maagaasi omast ligikaudu 2,5–3 korda soodsam – elanike jaoks tähendab see mõistagi odavamast soojuse hinda. Erinevalt nafta hinnast sõltuvast importkütusest on hakkepuit ka märkimisväärselt stabiilsema hinnaga, samuti vähendaks kütusevahetust oluliselt kasvuhoonegaaside emissiooni, muutes soojuse tootmise keskkonnasõbralikumaks. Olemasolev gaasikatlamaja jääks toetama uut puidukatelt kõige külmematel talvepäevadel või hoolduste teostamise ajal.

Järgnevalt plaanivad vald ja Adven vana katlahoone osalist lammutust, millest jääb alles vaid gaasikatelde osa. Sellel tehakse ruumi uuele, märksa kompaktsemale, hakkpuidukatla tarbeks rajatavale hoone osale. Uue katlahoone kõrvale rajatakse kütuseveokite manööverdamiseks vajalik plats ja rajatise kõrval asuv vaba maatükk jääb jätkuvalt valla kasutusse. Kuna puiduhaket transporditakse katlamajasse kinnistes konteinerites keskmiselt

üks kord päevas, siis ei mõjuta muudatus oluliselt aleviku liiklust ning tolmu või saepuru lendumist ei ole põhjust karta.

Lisaks uue katlamaja rajamisele analüüsiti ka soojustorustiku uuendamise vajadust. Kuigi torustiku uuendamine aitaks vähendada soojuse kadu, siis analüüs näitas, et suure investeeringuvajaduse tõttu tooks see hetkel kaasa hoopis soovitud vastupidise tulemuse ja soojuse hind tarbijatele hoopis tõuseks. Seetõttu otsustati arengukavas ära märkida need kohad, mis pärast uue katlamaja valmimist uuendamist vajavad, ent torustiku täielikku vahetust hetkel plaanis ei ole.

Kogu projekti maksumuseks on orienteeruvalt pool miljonit eurot, millest ligi poolele taodeldakse toetust Keskkonnainvesteeringute Keskusest soojusmajanduse arengukavade alusel kaugküttesüsteemide uuendamise toetamiseks loodud meetmest. Elanikele on kindlasti rõõmustavaks uudiseks, et valla jaoks uue katlamaja rajamine lisakulutust ei too. Nimelt investeerib ülejäänud osa energiaettevõtte Adven Eesti. Kui teotusvoor avatakse veel sel aastal ja kõik läheb plaanipäraselt, siis on uue katlamaja ehitusega võimalik alustada juba järgmisel suvel. See tähendab, et uus katlamaja võib valmida 2018. aasta suvel.

Sooja ja mugavat kodu soovides

Adven Eesti AS

Toome meeldetuletuseks ära lume lükkamisega tegelevad ettevõtted külade kaupa:

Teostaja	Piirkond	Piirkond küladena	Kontaktisik	Telefon
Sakala Põldur OÜ	1	Savikoti, Pärsti, Mustivere, Vanamõisa, Kookla, Jämejala	Priit Vahtramäe	520 4243
Pihlama Talu	2	Savikoti, Pärsti, Mustivere	Sander Kannel	5656 1883
Pihlama Talu	3	Päri, Alustre, Pinska, Matapera, Ramsi	Sander Kannel	5656 1883
OÜ Heimtali Hobusekasvatus	4	Heimtali, Vardi, Laanekuru, Marna, Raudna, Tõrreküla, Rihkama	Feliks Kõiv	516 7445
OÜ Heimtali Hobusekasvatus	5	Tohvi, Väike-Kõpu, Kingu, Leemeti, Puiatu, Kiini	Feliks Kõiv	516 7445
OÜ Heimtali Hobusekasvatus	6	Kiisa, Turva	Feliks Kõiv	526 7445
Sakala Põldur OÜ	7	Sinialliku küla	Kaimo Maiste	5349 8788
Taari Talu FIE	8	Saarepeedi küla, Tõnissaare küla, Moori küla	Margus Juurik	529 5491
Taari Talu FIE	9	Välgita, Kokaviidika, Karula, Auksi	Margus Juurik	539 5491
Sakala Põldur OÜ	10	Tobraselja, Võistre, Auksi, Aindu, Peetrimõisa	Kaimo Maiste	5349 8788
Ene Jõemaa	11	Valma, Ridaküla, Jõeküla, Rebaste	Andrus Jõemaa	506 7695
Sakala Teed OÜ	12	Vardja, Mäeltküla	Kristjan Hunt	5628 1557
Sakala Teed OÜ	13	Taari, Kuudeküla, Tusti, Surva, Mähma, Tännassilma, Vanavälja	Kristjan Hunt	5628 1557
Sakala Teed OÜ	14	Tõnuküla, Saareküla, Uusna, Vasara, Ruudiküla	Kristjan Hunt	5628 1557
Nõmme Sova talu	15	Rebase, Pirmastu, Mustapali, Luiga	Veiko Nõmm	521 2194
Argenta OÜ	16	Lolu, Intsu, Hendrikumõisa, Loodi, Paistu, Aidu, Sultsi, Kassi, Tõmbi, Pulleritsu, Holstre, Viisuküla	Andres Kahu	527 4937
Tuurmaa OÜ	17	Saarepeedi keskasula	Veiko Tuurmaa	5811 8322
Valla traktorid	18	Viiratsi, Vana-Võidu, Verilaske, Mäeltküla	Tanel Raud	522 3550

Lugupeetud Viljandi valla elanikud! Viljandi vallavalitsus tuletab meelde, et majapidamised, mis soovivad talvel lumelükkamist, peavad korrastama oma sissesõiduteed. Oksad ja võsa eemaldada vähemalt kahe meetri kauguselt tee äärest ja nelja meetri kõrguselt, et vältida traktorite peeglite rikkumist. Sissesõiduteede otsad märgistada helkuriga varustatud postidega.

Vilistlaste küllatulek teeb südame soojaks

3. novembril enne lõunat jalutab mööda pikka kooli koridori muhe naeratus suul meie kooli vilistlane Markus Lehemets. Vaatan üle öla saaliseinal olevat kella ja imestan – Markus on kohal tund enne kokkulepitut aega... Mäletame ju koolis aega, kui hommikune ärkamine ja õigeks ajaks kooli jõudmine oli tema jaoks suur väljakutse! Ka nüüd tõdeb ta, et talle meeldib väga magada. Kui eelmine öhtu on pikk olnud, siis suudab ta järgmise päeva täielikult maha magada. Kui eelmisel öhtul vara magama saab, siis suudab noormees ilusti enne kaheksat ärgata.

Markus Lehemets ühines Saarepeedi kooliperega 3. klassis 9 aastat tagasi. Klassi sulandumine ja kohanemine võttis vaikselt loomusega Markusel pisut aega. Kohe algklassides liitus ta kooli mudilaskooriga ning esines koos koolikaaslastega usinasti kooli ja valla sündmustel. Pärast koolitunde hakkas Markus samal aastal huvikoolis kitarritunde võtma ja on sellest ajast peale pilliga sinasõbraks saanud. Põhikooli vanemas astmes muutus Markus avatumaks. Ta lõi aktiivselt kaasa klassi ühistevõtetes ja esinemistes. Kui oli vaja tantsida, siis tantsis, kui oli vaja aktusel teadustada, siis teadustas ja kui oli vaja kitarri mängida, siis mängis. Esinemiste ja pulli tegemise vastu ei ole Markus kunagi olnud. Klassikaaslased mäletavad Markust sõbraliku, pisut laisa ja omapärasena. Koolipäevad möödusid tööpoolest unisena, sest proovisid kestsid tihti hilja öhtuni.

Markus Lehemets teeb koos oma 7. klassis õppiva vennaga bändi FUQTUAL, mis jõudis noortebändide konkursi finaali ja on seega üks viiest parimast noortebändist Eestis. Kohtumisel oma põhikooli õpetajate ja koolikaaslastega tutvustas Markus bändi muusikat ja jagab oma mõtteid rockmuusikast tervikuna. Ühe loo jaoks palus ta endaga „jämmima“ õpilasi publiku seast ning pani tööle ka teised saalis olijad.

Markus peab ennast inimeseks, kes ei kahetse midagi ega ei teeks tagasivaadata oma kooliajas midagi teisiti. „Sain põhikoolist omale kaks väga head sõpra ja teadmise, et matemaatika ei ole minu jaoks“, ütleb Markus naljatledes. Tõsisemalt rääkides tunnistab noormees, et kui ka olid keerulisemad ja raskemad ajad, siis just see inspireeris teda kirjutama ja looma muusikat, millega täna on jõudnud viie parima noortebändi hulka. Ta leidis oma viisi, kuhu pahameel suunata... ning aasta pärast on tulemuseks just see Markus, kes täna oma õpetajatele esineb.

Rääkides koolist tunnistab Markus, et teoorias on ta alati hariduse olulisust mõistnud, kuid tema enda jaoks õige tee valimiseks vajab ta aega. Pärast põhikooli

Markus Lehemets koos kooli õpilastega ühiselt musitseerimas

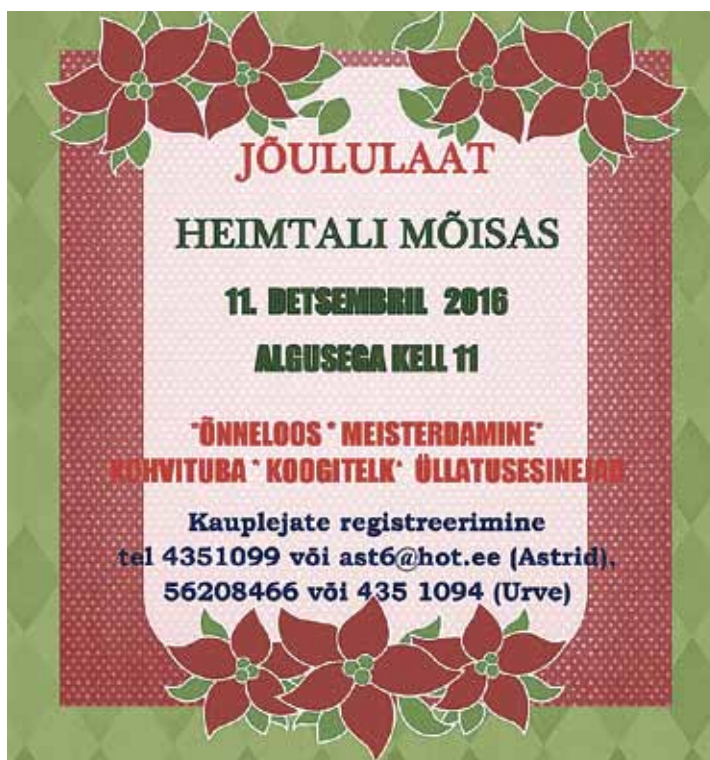
proovis ta õppida keskkoolis, kuid ajast, mis kulub bändile, ei jäänud just kuigi palju alles igapäevase koolielu jaoks. Olles aga enda jaoks selgeks teinud, et soovib oma tuleviku siduda muusika, sündmuste ja festivalide korraldamisega, on oluline vajalike oskuste ja teadmiste omandamine. Nii on seadnud ta omale eesmärgiks minna õppima kultuurikorraldust ja enne seda omandada täiskasvanute gümnaasiumis keskharidus. Seni on ta nii õppimise kui ka loometöö suutnud omavahel kombineerida. Ta mõistab, et OMA unis-

tuste jaoks tuleb ISE pingutada.

Hetkel tegutseb Markus Lennukitehases, Rockiklubi Tehase eestvedaja ja rockifestival Tehaserock peakorraldajana. Meil, Saarepeedi Kooli õpetajatel, on siiralt hea meel, et Markus on leidnud oma raja. On näha, et ta on omas elemendis ja naudib seda ning mõtiskleb arukalt tema jaoks olulistel teemadel. Ja mis peamine, ta on jõudnud arusaamisele, et haridus on oluline – õpetajad ei ajanudki udujuttu!

Meret Anson

Saarepeedi Kooli huvijuht-sekretär

Oskaja ei anna alla – karjäärinädal Kalmetu koolis

Meie koolis on saanud traditsiooniks, et viimasel nädalal, enne sügisele koolivaheajale minekut, toimub karjäärinädal. Alati on olnud terve nädal meie kooli karjäärikoordinatori Heljo Saare eestvedamisel täis põnevaid toimetusi. Nii ka sellel korral.

Sellel aastal oli igal päeval oma teema. Esmaspäev oli “Rajaleidja” päev. Rajaleidja keskuse karjäärispetsialistid tutvustasid noorematele lastele ameteid läbi mängu ja pantomiimilavastuste. Lastele nende pakutud tegevused väga meeldisid. Ja kuna iga laps sai ka väikese kingituse, siis ilmselt on meie koolist Viljandi “Rajaleidja”-keskusesse tuleviku tarvis tee sillutatud. Lapsed teavad, millist abi nad sealsete karjäärispetsialistide käest võivad küsima minna.

Teisipäev oli pühendatud põllumajandusele. Kõige vanematele õpilastele pidas loengu meie oma õpetaja Heino Kaljuve, kes rääkis noortele kalandusest ja loomakasvatusest, ehk siis teemadest, mida ise alles hiljuti EPÜ-s õppis. I kooliastme õpilased läksid külla samuti meie kooli õpetaja Viigi Tiitsu tallu ning tegid sõprust tema hobustega. Hobuteemalist tundi aitas läbi viia meie 9.klassi tüdruk Meeri Tultsev. Teine kooliaste sõitis Uusnasse, kus külastati kooli vilistlase ja lapsevanema Avo Grünbergi põllumajandulikke masinaparki. Õpilased kohtusid Leedu firma Dotnuva Baltic AS juhatuse liikme Kalev Korbuniga. Ta rääkis, et nende firma peamine tegevusvaldkond on põllumajandustehnika müük ja hooldus. Olulise osa nende tegevusest moodustab ka seemnete müük. Põllumeestele pakutakse rohkem kui 100 erinevat sorti sertiifitseeritud seemneid. Näiteks raps, heinaseemnesegud, punane ristlik, valge ristlik, roosa ristlik, lutsern, mesikas, aruhein, karjamaa raihein, põldtimut, aasnurmikas, muru, kaunviljad, suhkrur- ja söödapeet, mais, oder.

Kalev Korbun tutvustas lastele väga põnevat sealset tegevust. Muidugi said lapsed ronida ka traktoritesse-kombainidesse. Põllumajandusettevõtja Ülle Grünberg oli karpidesse pannud erinevaid põllusaadusi oma põldudel ning lasi neid lastel ära tunda. Samuti sai ennast proovile panna meie põldudel leiduvate umbrohtude tundmises. Oktoobri keskel oli välja pandud umbes 20 erinevat põllumehe vaenlast. Suvepoole võiks neid olla isegi üle viiekümne.

Kolmapäev oli päästepäev. Toimus väga tarvilik evakuaatsiooniõppus. Kuna maja oli Viljandi komando päästjate järelvel tossu täis lastud, siis sai üks klass kogemuse koolimajast ruttu välja saada akna kaudu. Kui lapsed jälle majja lasti, rääkisid päästjad üle põhipunktid, kuidas ohu korral käituda. Ka oli võimalus rohkem kuulda päästjate töö kohta ning

Oskaja võistluse võitjad tööhoos.

Autor: HEINO KALJUVE

põhjalikult tutvuda nende varustusega.

Karjäärinädala neljapäeval toimus ka juba traditsiooniline võistlus “Oskaja”. Selle võistluse motoks on meil käesoleva artikli pealkiri. Vanema kooliastme 4–6 liikmelised meeskonnad peavad sel võistlusel lahendama õpetajate poolt välja mõeldud nii praktilisi kui teoreetilisi ülesandeid. Et edukalt toime tulla, peab oskama teha koostööd, olema parasjagu nutikas, lugema tähelepanelikult tööjuhendit, oskama kuulata. Kõik on oskused, mida edaspidises elus kindlasti kõigil tarvis läheb. Varasemate aastate ülesannetest meenuvad näiteks ilma mõõtevahenditeta ruutmeetri mahamärkimine, erineva suurustega mutrite üksteisest eraldamine, etteantud koguse porgandi riivimine, maitse järgi toiduainete äratundmine, hakklihamasina kokkupanek. Üheks raskeimaks ülesandeks läbi aastate on olnud teki toppimine tekikoti sisse. Sellel aastal pidid võistlejad etteantud lauahunnikust laduma võimalikult kõrge torni, sorteerima prügi – tõsi, seda küll seekord paberil, arvutile tuli panna külge kõikvõimalikud juhtmed ja vidinad ning skeemi järgi elektrikonstruktorist kokku panna üheaegselt jõululaulu ja politseiauto sireeni üürgav monstrum. Tuli olla tähelepanelik teksti lugemisel ja tunda teravilju ning neist saadavat. Põnev oli vaadata, kuidas erinevad meeskonnad tegutsesid. Mõned asusid toimetama tööjuhendit korralikult läbi lugemata. Läks siis rohkem või vähem aega enne kui taibati, et midagi olulist on teadmata. Mõni mees hakkas oma tiimis ruttu töödejuhatajaks. Käed küünarnukkideni taskus, kamandas kaaslast, kui muidugi kamandada oskas. Ühe võistkonna kaks agarat hakkasid ruttu elektriskeemi kokku panema. Kuna kaaslaste toimetamist ei vaadatud, siis hakkas õige pea juppe puudu jääma. Kok-

kuvõttes sai parima tulemuse võistkond, kus kõigepealt räägiti omavahel ülesanne läbi, jagati ülesanded ja kus kõik ka tegutsesid. “Kalmetu Oskaja 2016” võistluse võitis võistkond koosseisus Sander 9. klassist, Helen ja Kristjan 8. klassist ning Gedy-Ly 7. klassist. Nendega võib luurele minna küll!

Kõigil neljal päeval oli võimalik vastata ka päevaküsimusele. Oli see siis mõne ameti või ettevõtliku inimese kohta.

Reede oli välja reklaamitud kui üllatuse päev. Väga suur üllatus polnud see, et autasustati nädala parimaid ja tänati neid, kes järjekordestle toredale ja väga õpetlikule nädalale öla alla panid. Auhinna said “Oskaja” võistluse võitjad, aga ka Kättriin 7. klassist, kes vastas kõige paremini kõikidele päevaküsimustele. Juba oktoobri alguse poole toimus üleriigiline online-viktorin majanduse ja ettevõtluse teemadel 7.–9. klasside õpilastele. Meie lastel läks seal väga hästi: Marta Poolakese jäi jagama esimest kohta, Merilyn Vandrecht jagas 6. ja Helen Link 14. kohta. Rohkem kui 1600 osaleja seas oli meil ka teisigi tublisid noori. Ka nemad kõik said tunnustatud kooli tänukaardiga. Aga üllatus ei jäänud siiski tulemata. Meile esinesid ja oma muusikuteest rääkisid vennad Ako ja Markus Lehemets ansamblist “Fuqtual”. Noormehed on oodatud 28. oktoobril Tallinnasse “Noortebänd 2016” finaali.

Terve nädal oli täis põnevaid toimetamisi. Usume, et igaüks sai targemaks. On ju see töömaailm teema, millest mitte keegi ja mitte kunagi ei saa teada kõike. Aga tulevase valikuid teha on oluliselt kergem, kui seda saab teha omades varasemalt teadmisi ja kogemusi. Lastele kõik nädala tegemised väga meeldisid.

Sirje Pöder

Kalmetu kooli õpetaja

Rõõmsad Halloweeni peost osavõtjad

Heimtali koolis tähistati halloweeni

Mie koolis toimus halloweeni tähistamine 1.novembril. Mirt Mändoja oli see, kes käis välja idee, et võiks korraldada peo. Tüdrukud toetasid seda mõtet ja lõpuks ilmnas, et kogu klass oli nõus. Nii võtsid 4. klassi õpilased peo ettevalmistamise enda kanda ja kutsusid sündmust tähistama ka nooremad klassid. Osaleda võisid kõik, kel tahtmine ja kostüüm.

Klassiga üheskoos pandi kokku peo kava ja tüdrukud kujundasid plakati.

Karl jutustas: “Tegime koos klassiga palju ettevalmistusi peoks. Mina tõin kodust laseri, et saalis oleks põnevam valgus.” “Kui see päev saabus, siis olid kõik elevil, isegi mina,” ütles Kairit. “Ma arvasin, et tuleb mingi mõttetu pidu, aga kui nägin teiste kostüüme, oli tunne palju parem ja kui peosaali astusin, nägin veel vahvamaid kostüüme... ja saalis oli väga ägedaid asju,” lisas Martin. “Kristin oli peojuht. Kõigepealt mängisime ‘Jah või ei’ mängu ja siis hakkasime kostüüme esitlema,” jutustas Kairit. “Mulle see väga ei meeldinud, sest see läks viltu,” ütles Silver ning Jaanus jätkas: “Me jäime oma klassijuhatajat õpetaja Aivot vaatama ja unustasime kokkulepitud tegevuse.” Reigo teatas: “Ema tegi mulle ka kostüümi, millega oli peol väga tore hullata.”

“Pärast kostüümide tutvustamist valiti välja kümme kõige vahvamat ja nende kandjad said autasuks kommi. Huvijuht viskas ülejäänud kommid õhku ja nii õnnestus ka neil komm püüda, kel enne kostüümiga ei õnnestunud,” jutustas õhinal Kairit ning lisas: “Me hakkasime pärast raamatust ‘Tüdruk veiniplekiga kleidis’ õudusjutte lugema, soovitan seda kõigil lugeda.” Jutujärje võttis üle Mari-Liis: “Mina lugesin ‘Varjusurmas kaupmeest’. See lugu rääkis ühest rikkast kaupmehes, kes maeti maha uhkete riiete ja saabas-

2. klassi õpilane Anett Ariva kostüümis

tega. Külamehed kaevasid ta haua lahti, sest tahtsid uhkeid riideid ja saapaid endale.”

“Siis vaatasime katkendit filmist ‘Hotell Transilvaania’ ja see oli vinge. Kes vaatas, see teab, kui lahe oli,” sõnas vaimustunult Kairit.

“Edasi oli mängude aeg ja pärast tuli soovilugude disko. Mulle meeldis pidu väga,” ütles Mirt. Kiitusega polnud kitsi ka Andra: “Osalejatel olid üllalähedad kostüümid ja ma loodan, et kõigile meeldis meie korraldatud pidu ning me teeme midagi sellist veel kunagi.”

Peojuht Kristin lõpetas sõnadega: “Me täname ja oleme tänulikud, et peost osavõtjad olid rõõmsad, aktiivsed ja toredad.”

Kirjutasid Heimtali kooli
4. klassi õpilased,
 abiks oli **õp. Pille Toodo**

Oli näha ka kummitusi!

Ramsi Lasteaia „Taruke“ lapsed üle-eestilisel orienteerumismängul!

9. septembril sõitis Ramsi lasteaia Sipsiku rühma meeskond Kilingi-Nõmme, et võtta osa lõbusast orienteerumismängust looduses “Otsi loomi”.

TEL võrgustiku liikmetele suunatud liikumisalasel üritusel “Nutiküürust priiks” oli osalejaid Otepäält, Keilast, Pärnust, Viljandist ja Karksi Nuiaist.

Kilingi-Nõmme lasteaia Kröll kollektiivi organiseeritud üritus oli igati vahva ja kiitust väärt. Lapsed tutvusid suveaias Krölliga, kellega koos alustati toredat päeva tantsuga. Laulu saatel marsiti metsa, kus lapsed otsisid ämblik, konn, rebane, sipelgas, siil, jännes, rästik, orav ja karu. Iga loom võttis endaga kaasa kaks gruppi lapsi, kellega alustati orienteerumismängu. Lapsed otsisid kaardi järgi uue looma ja nii tehti tutvust kõikide loomadega. Metsaelanikud rääkisid endast, õpetasid uusi mängu ja mõistatusi. Saadi uusi teadmisi, oli tore metsas liikuda, oma oskusi ja teadmisi kasutada. Mängu lõppedes läksime laulu saatel suveaeda, kus ootas maitsev supp ja kringel. Kõhud täis, asusid rõõmsad lapsed koduteele. Üks väga vahva päev oli!

Tagasiside lastelt:

Petra Okas: nii lõbus oli, sai palju nalja.

Grete-Liis Mill: mulle meeldis kõige rohkem karu juures, sest seal sai karuga jõudu katsuda.

Oskar Taar: loomade otsimine oli kõige huvitavam.

Steven Vaigla: mulle meeldis kõige rohkem ussimäng ja rebase urg.

Maia Ental

Lasteaiaõpetaja

Ämblikuvõrgust läbipugemisel ei jäänud keegi hätta

Sipsikute tubli meeskond

Digiklaver Holstre koolile

Erasmus+ projektis osalemine on kahe aasta jooksul Holstre kooli õpilastele ja õpetajatele andnud suurepäraseid kogemusi ja erinevaid võimalusi. Koolivaheajal lisandus nendele veel üks – saime tänu projekti raames loodud õpilasfirmale osta koolile digiklaveri. Täpsemalt on meie õpilaste ettevõtmiseks luua muusika läbi rõõmu endale ja teistele. Nii käime laulu- ja pillilastega esinemas erinevates Eesti paikades. Juba detsembris ootab meid ees kontserttuur koos Täna-silma rahvamaja lauljatega. Nüüd on meil selleks olemas ka väga vajalik muusikainstrument. Suur tänu õpetaja Marikale võimaluse eest osaleda Erasmus+ projektis ja Anetele toreda õpilasfirma idee eest!

Eve All

Holstre Kooli muusikaõpetaja ja huvijuht

Anete Aas uue digiklaveri taga

Ööklassiõhtu

Kui ilm muutub sügiselt sombuseks ja pimedaks, tuntakse rohkem vajadust tubaseks jääda ning veeta aega heade sõpradega filme vaadates ja uusi mängu proovides. Saarepeedi kooli 9. klass korraldas oktoobri lõpus ööklassiõhtu. Kooli juurde koguneti kell 18 ja kohal olid kõik asjaosalised. Milal siis veel ööseks koolimajja jääda, kui mitte 9. klassis. Järelevaataja roll usaldati tavapäraselt klassijuhatajale, aga tegelikult oli vastutus kõigi vahel võrdselt jagatud.

Noorte päralt oli terve maja. Kodune klassiruum muutus kott-toolide ja diivanitega sisustatud kinosaaliks. Mängunurka ilmusid kodust kaasa võetud lauamängud. Õpetajate toa kööginurgast imbus koridori kodust kohvihõngu. Ilm soosis ka õuesolemist. Mängiti ööjalgpalli, aeti taga vilgutajat ja tuletati meelde vana hea ukaka mängimine. Pärast õudusfilmi vaatamist oli eriti kõrge pimedusse sukelduda. Värske õhk ja soe tuba peaksid mõjuma uinutavalt, aga sel ööl ei maganud keegi. Und peletati kooliköögis koos pitsat ja muffineid küpsetades, suurelt ekraanilt youtuber'eid vaatades ja nähtu üle arutledes, lauamänge ja kaarte mängides. Hommikupoole ööd mängiti terves majas ööpeitust. Järgmisel päeval kell 8.30 kodudesse suundudes oli küll suur väsimus peal, aga räägiti juba sellest, et milal ja kuidas võiks järgmine ööklassiõhtu toimuda.

Klassijuhatajana olen rõõmus, et meil on ühtehoidev klass, kellel on soovi ja jaksu ka peale tunde kokku saada ja üksteise seltskonnast rõõmu tunda.

Annely Piir

Saarepeedi kooli 9. klassi juhataja

Viiratsi kool kutsub külalisi endaga jõule tähistama

15. detsembril toimub **Jaani kirikus kontsert kell 18.00**, kus kõlavad jõululaulud. Koolipere pidulik kontsert loob rahuliku pühade meeleolu.

* * *

Viiratsi kooli saalis toimub **õpilaste Jõululaat 19. detsembril kell 11.30–12.30**.

Ootame külalisi ostlema ning jõulumeeleolust osa saama.

Kalmetu koolist osalesid: Lisete, Kadri, Rauno ja Kadi

Kolmandikud liikluskonverentsil

13. oktoobril kutsus Eesti Maanteemuuseum Varbusele kolmandate klasside õpilasi ja nende liiklusõpetajaid üle Eesti. Toimus I laste liikluskasvatuskonverents. Viljandimaalt osalesid kolme kooli lapsed, nende seas ka Kalmetu kooli 3. klassi õpilased. Konverentsi põhieesmärgiks oli ohutuse väärtustamise ja teiste liiklejatega arvestamise propageerimine, tähelepanu alla võeti võimalikud igapäevased ohuolukorrad liikluses. "Konverentsi sihtgrupi lapsed, 10-aastaseid noori jalgrattureid, peetakse täieõiguslikeks liikluses osalejaiks, mistõttu võivad nad olla täiskasvanuile partneriks ja abiliseks, mõistmaks turvalisuse olulisust," selgitas maanteemuuseumi liikluskasvatuse pedagoog Triinu Õispuu. Et nii noored lapsed tavaliselt konverentsidel ei osale, oli selle päeva üks ülesannetest ka selgitada, mis on üldse konverents, kus aeg-ajalt lapsevanemad käivad. "Et lapsed saaksid täiskasvanute maailmast paremini aru, siis korraldame just neile suunatud konverentsi," lisas Õispuu.

Konverentsi esimeses pooles said lapsed kuulata ettekandeid erinevatelt esinejatelt. Maanteemuuseumi töötaja Neidi Ulst rääkis konverentsil osalejatele liikluskasvatusest ja liiklemisest läbi aja. Lõuna Politseiprefektuuri esindaja Marina Paddar arutles lastega, kes on liikluses "tegija", kas see, kes võtab riske või see, kes oskab neid märgata ja vältida. Rattamentusiastist arhitekt Tõnis Savi rääkis teemal "Ratas ja linn" Elevust töid tema pildid eriilmelistest ja -otstarbelistest rätastest. Tõnis demonstreeris ka üht üsna ootamatut jalgrattakiivrit. Katseratturile pandi kaela krae. Kui ta rattalt kukkus, avanes krae seest turvapadja moodi kiiver. Nii et kui tavaline kiiver mõne inimese spordidressiga kokku ei sobi, siis tänapäev üllatab igasuguste lahendustega. Aga olgu vana tuttav kiiver või mõni

Rauno uut kiivrit katsetamas

kaasaegne imevidin, kaitsta saab see ikka ainult tarka pead.

Päeva teise poole veetsid lapsed õpikesades. Ühes pesas oli igast koolist üks laps. Korraldajad pidasid seda oluliseks, sest nii oli võimalus oma kaaslastega vesteldes erinevaid kogemusi saada. Läbi mängu, filmimise, foorumteatris osalemise ja sooviplakate valmistamise õppisid lapsed palju olulist liikluse ning selle ohtude ja iseenda kui liikleja kohta. Lapsed saatsid tervituse ka 19. oktoobril toimuvale memmede-taatide samalaadsele konverentsile. Ametliku osa lõpetasid ühine tordisöömine ja meened politseilt ja maanteeametilt. Ühelgi kolmandikul pole kindlasti midagi magusa ampsu ja nanni vastu.

Peale ametliku osa lõppu said soovijad maanteemuuseumis sealsete toredate giidide juhendamisel väikese tuuri teha ning tutvuda vahva püsiekspositsiooniga.

Väikestele konverentsil osalejatele oli korraldatud väga tore ja õpetlik päev, kus laste suu läbi jäi kõlama "Ma soovin Ees-tile, et minu vanemad, õed-vennad, sõbrad, naabrid, koolikaaslased liikleksid nii, et nad jõuaksid igal õhtul tervena koju!"

Sirje Pöder

Kalmetu PK õpetaja

Viljandi Kutseõppekeskuse täiendusõppeosakond kutsub osalema järgmistel tasulistel koolitustel:

23.11.2016

Sušide valmistamise jätkukoolitus (4 akad t)

Registreerumistähtaeg on
21. november 2016

**23.11.–07.12.2016
(kolmapäeviti)**

Töökeskonnavolinike ja töökeskonnanaõukogu liikmete väljaõppekursus (24 akad t)

Registreerumistähtaeg on
21. november 2016

26.11.2016

Sissejuhatus Vahemereköögi toidu- kultuuri ja roogade valmistamisse (8 akad t)

Registreerumistähtaeg on
23. november 2016

28.11.–02.12.2016

Veautojuhi täienduskoolitus (35 õt),

sõitjateveo autojuhi täienduskoolitus (35 akad t)

Registreerumistähtaeg on
25. november 2016

06.12.2016

Kiievi kotlettide valmistamine (2 akad t).

Registreerumistähtaeg on
1. detsember 2016

14.12.–15.12.2016

Töökeskonna täienduskoolitus (8 akad t).

Registreerumistähtaeg on
1. detsember 2016

17.01.–28.03.2017

Vene keele algkursus (A1.1) (60 akad t).

Registreerumistähtaeg on
13. jaanuar 2017

Koolituskava täiendab pidevalt. Teeme ka ettevõtetele vastavalt nende soovidele sisekoolitusi.

VIKK täiendusõppeosakond
tel 433 3095, 5303 7346
e-mail koolitus@vikk.ee www.vikk.ee

JÕULUKONTSERDID PAULUSES 2016

Reede, 09.12 Kell 19	Advendikontsert "Ingel Sinu üle". Janika Sillamaa, Ele Millistfer, Kaarel Orumägi	7 €
Laupäev, 10.12 Kell 14	Viljandi Muusikakooli kontsert	
Reede, 16.12 Kell 19	Tartu Ülikooli Akadeemilise Naiskoori kontsert	
Laupäev, 17.12 Kell 18	Kontsert "Klassikalised jõulud" Pärnu Linnaorkester, Pärnu Kammerkoor ja Viljandimaa Kammerkoor	10/7 €
Pühapäev, 18.12 Kell 19	Kontsert "Jõulutähed". Maarja-Liis Ilus ja Karl-Erik Taukar	14,40–19 €
Teisipäev, 20.12 Kell 19	Kontsert "Jõuluootus" Rolf Roosalu ja Saara Kadak	15 €
Neljapäev, 22.12 Kell 12	Viljandi Gümnaasiumi jõulukirik	
Reede, 23.12 Kell 12 Kell 19	Viljandi Paalalinna Kooli jõulukirik Kontsert "Meie pere jõulud" Inga ja Toomas Lunge, Tõnu Raadik	10–16 €
Pühapäeval, 25.12 Kell 11.00 Kell 19.00	Jumalateenistus. Laulab Turba kultuurimaja naisansambel Cantus Koit Toome ja Maria Listra jõulugala	14–16 €
Teisipäev, 27.12 Kell 19.00	Kontsert Annely Peebo ja C-Jam	

NOVEMBRIKU

EELK VIILJANDI PAULUSE KOGUDUSES 2016

P, 20.11	11.00	IGAVIKUPÜHAPÄEVA JUMALATEENISTUS Kristus – taeva ja maa Issand – Meie kõik peame saama avalikuks Kristuse kohtujärje ees. 2Kr 5:10
	16.00	KONTSERT "NOVEMBRIKLASSIKA" Viljandi Muusikakooli vaskpuhkpilli solistid ja ansamblid
K, 23.11	12.00	KESKPÄEVAPALVUS Meie ise kiitleme teist Jumala kogudustes, teie vastupidavuse ja ustavusest kõigis tagakiusamistes ja kitsikustes, mida te talute. 2Ts 1:4
N, 24.11	13.00	PIIBLITUND
L, 26.11	12–14	V LEERITUND
P, 27.11	11.00	1. ADVENDI JUMALATEENISTUS LASTERING KOHVILAUD Sinu kuningas tuleb alandlikkuses – Vaata, sulle tuleb sinu kuningas, õiglane ja aitaja! Sk 9:9
K, 30.11	10.00 12.00	KIRIKU KORISTAMINE KESKPÄEVAPALVUS Nende ees käib teeavaja: nad avavad tee, läbivad värava ja lähevad sealtkaudu välja. Nende ees käib nende kuningas ja nende eesotsas on Issand. Mi 2:13

Koguduse kantselei on avatud T–R kl. 10–15
Kiriku 5, 71003 Viljandi, telefon kantseleis +372 433 4369,
viljandi.pauluse@gmail.com

Koguduse õpetaja Allan Praats, mobiil +372 521 2518; allan.praats@eelk.ee

Meeldejääv päev Aravetel

Aravete Kultuurimaja korraldas juba neljandat korda üleriigilise koolinoorte jutuvestjate konkursi "Kratilood".

Tegemist ei olnud tavalise etluskonkursiga, kus tekst vastavalt autori sõnadele täpselt peas pidi olema. Olu-line oli loo võimalikult särav jutustamine.

Jutustajal tuli esitada üks lugu teemal "vanavanemate kooliaeg" ehk siis vanavanemate või vanemate sugulaste käest kuuldud põnev mälestus kooliajast.

Esinejad olid jaotatud vanuse kaupa: 1.–3. klass (15 jutustajat), 4.–6. klass (19 jutustajat) ning 7.–12. klass (6 jutustajat). Nii lood kui jutustajad olid väga erinevad. Oli lõbusaid ja huvitavaid jutte, kuid ka vastupidiselt igavaid.

Esitusi hindas žürii, kelle seas olid erinevad kultuuriga seotud inimesed. Eriti pandi tähele loo terviklikkust ja jutustaja loomulikkust.

Paistu Koolist osales sellel konkursil kaks õpilast: 2. klassist Loore Kahu ja 4. klassist Elise Koppel. Eriti palju meil lugude hankimiseks ja harjutamiseks aega polnud. Viimasel hetkel harjutasime ja sai jagatud näpunäiteid, kuidas seda lugu teistele rääkida. Kuna Aravetele on üsna pikk tee, siis sai ka autos proovi tehtud. Küll oli pabistamist. Iga kord tuli lugu erinevat meelel välja. Ka esinemise ajal läks pisut sassi ja jäi midagi rääkimata.

Sellele vaatamata, läks lastel väga hästi. Elise Koppel tuli oma vanuseklassis 3. kohale ja Loore Kahu oma vanuseklassis kogunisti 1. kohale. Olime kõik väga rõõmsad! Loore esitlust peetigi seetõttu parimaks, et jutustaja oli loomulik ja sarrasilme. Kindlasti ei saa alahinnata lugu ennast. Seepärast jagamegi seda võidulugu ka teiega.

Õpetaja **Triin Vaiksoo**

Elise Koppel (3. koht) ja Loore Kahu (1. koht)

Vanaema naabritädi Sirje oli lapsena kangust täis

See oli sellel ajal, kui tädi Sirje käis teises klassis. Busse siis ei käinud. Nad pidid hommikul 3 kilomeetrit jala kooli minema ja jala tagasi tulema.

Ühel hommikul ta tõusis üles ja pani riidesse. Tol ajal ei olnud sukkpükse, vaid kanti puuvillaseid sukki. Need sukad nägid välja nagu pikad põlvikud, mis ulatusid poole kintsuni. Et sukad alla ei vajuks, kanti alusseeliku peal tripiveesti ja sukad kinnitati nõõpidega sinna külge. Kui ta siis sukad jalga tõmbas, tundis nagu mingid putukad jooksevad mööda sääri. Ta oli nii tundliku nahaga. See tunne ei meeldinud Sirjele ja ta hakkas hirmsasti jonnima. Selle peale ta keeldus kooli minemast.

Tegelikult putukaid polnud, vaid jala-karvad olid sukkade sees tagurpidi läinud

ja nüüd köditasid. Aga jonn ei tahtnud lõppeda. Ema võttis vitsa ja pani sähvaki mööda sääri. Küll oli kibe valu! Vitsast polnud kasu. Nii läks tädi Sirje kooli, ema vitsaga järel. Niipea kui Sirje seisma jäi, andis ema ikka sähvaki-sähvaki vastu sääri.

Koolini jõudnud, läks Sirje koolimaja uksest sisse, kuid tema ema läks kodu poole tagasi. Aga Sirje oli nii kangust täis, et jooksis salaja lühemat teed mööda raudteed kodu poole ja jõudis sinna enne ema. Sirje peitis ennast korteri katusealusesse ruumi ja passis seal terve päeva. Esialgu ema ei saanudki teada, et Sirje terve päeva koolist puudus, kuid hiljem tuli see siiski välja.

Vot selline jonnakas ja kangust täis oli tädi Sirje.

Laupäeval, 26. novembril 2016. a, kell 12.00 Ramsi Vaba Aja Keskuses

Viljandi valla laste duettide-ansamblite

III LAULUPÄEV „KOOS ON JULGEM“

Kutsume osalema Viljandi valla lapsi vanuses 2–16 aastat

Ootame laulukollektiive duetist ansamblini

Lauluvalik on vaba ja laulame sellest mis meeldib.

Pole tähtis, kas Sa laulad koolis, lasteaias, huviringis või ema-isa juhendamisel kodus.

Täpsem info ja registreerimisvorm Viljandi valla kodulehel!

Kohtumiseni!

Paistu kooli õpilased Sangastes

6. oktoobril tähistasime Uno Leiese 85. sünniaastapäeva Tipi ja Täpi päevaga: poisid kandsid traksipükse ja tüdrukud kleiti või oli mõni riietusesse täpiline. Kogunemisel tutvustas õpetaja Triin Vaiksoo juubilari elulugu. Vaatasime katkendeid tema teleelavastustest “Tipp ja Täpp” ning “Hunt Kriimsilma 9 ametit”, kus hunt pidas õpetaja ametit. Alklasside õpilased meisterdasid käsitöötunnis Tippit ja Täppi. See meeldis neile väga.

3.–9. oktoobrini 2016 tähistatakse juba üheksateistkümnendat üleriigilist leivanädalat “Rukkileib meie laual”. Paistu koolis degusteerisime me leiba. Laual oli 13 erinevat leiba maitsmiseks ja kõige maitsvama leiva välja selgitamiseks. Kõik leivad olid maitsvad, kuid lemmikuks osutus kodus küpsetatud leib. Leiva küpsetas oma maja töötaja Tiina Türk.

1.–3. klassi õpilased käisid 14. oktoobril ekskursioonil Sangaste lossis. Sealt on alguse saanud Eesti rukki ajalugu. Päeva teisel poolel külastati Kuldre raamatukoguhoidja nukkude erakogu.

Noppeid laste klassikirjanditest ekskursiooni teemal:

“Kõigepealt läksime Sangaste lossi jahisaali. Seina peal olid metsloomade sarved, laes rippusid rukkivihud ning kaminale seisis vanaaegsed jalgrattad. Seinal rippus omaniku pilt. Kapis olid portselanist kujukesed ja nõud. Jahisaali nurgas oli uhke kamin. Sein oli tehtud mustast tammest. Seinte peale oli lõigatud kriipsud. Need kriipsud olid laste pikkused.”

“Siis läksime ballisaali. Ballisaali katusel oli klaasist kuppel. Bergil oli plaanis sel-

Kuldre raamatukoguhoidja nukkude erakogu uudistamas

lest akvaariumi teha. Ballisaalis tehti tant-supidusid. Lapsed ei tohtinud peole minna, aga poisid teadsid salakäike. Nad piilusid pidu ülevallt kupli alt. See oli põnev.”

“Krahv Bergi töötoa seinal rippus liikuv-pilt. Krahv tegi silma, tema käed olid algul rinna, pärast langesid alla. Teise korruse seinal oli telefon, millega sai helistada minvikku. Ühes toas oli mängutõld. Tõllas istudes tundus, et söidad mööda metsateed.”

“Seal samas oli ka talveaed. Talveaias olid linnud, üks valge punaste silmadega küülik, diivanid ja palju taimi.”

“Krahv Berg aretas sellise rukki sordi, mille taim kasvab inimese pikkuseks ja viljapeas on palju teri: Sangaste rukis. Veel leiutas ta vilja sorteerimismasina: väikesed terad kukkusid kohe alla, suured ja raske-

mad langesid masina servadesse. Sellega on ta teeninud hüüdnime rukkikrahv.”

“Lõunasöögi sõime Kuldre raamatukogus. Pärast einet sõitsime raamatukoguhoidja koju. Ta oli varem töötanud õpetajana ning õpilastega nukuteatrit teinud. Nukud valmistasid nad ise. Tema kogus olid erinevate muinasjuttude tegelased: Nukitsamees, Inetu Pardipoeg, Karlsson, hundid, jäneseid, põrsad, Lumivalgeke ja põialpoisid jne. Tädi tutvustas meile nukke ja rääkis, kuidas need valmisid, kuidas nad mööda Eestit bussiga ringi reisisid ja etendusi andsid. Lõpuks andsid nukud kontserdi. Nad laulsid laule etendustest. Kontsert oli naljaks ja lõbus.”

Koidu Vaks

Paistu Kooli klassiõpetaja

Laulu- ja mänguhommik “Kaisukaru ja kummikud”

26. oktoobril oli Paistu laste-aias lastel pisut teistmoodi laulutund kui tavaliselt. Juba varem oli lastele teada antud, et laulmine toimub kõikidele lastele koos saalis ning kuna neljapäeval (27.10) oli rahvusvaheline kaisukarupäev, siis olid tundi oodatud ka karud. Soovijad võisid ka kummikud jalga panna.

Kolmapäeva hommikul ootaski meid saalis karukostüümis õpetaja Kirsika. Karu polnud veel talveunne läinud. Ta hoopis jalutas vihmasel metsas, mängis vihmavarjuga, kuid jalas olid tal vaid sokid, sest kummikud olid kadunud. Koos laste abiga leiti kummikud ning pandi need karule jalga. Aga oh õnnetust, sokkides kõndides oli ta end ära külmetanud ning nüüd oli lastel vaja ta terveks ravida ja rohtu anda.

Sügisel õpitud laulude ning mängude saatel aidati karul talveks pesa valmis seada, kõht täis süüa ning enne unne jäämist

Kaisukaru kadunud kummikud on leitud!

ka pisut tantsujalakesi turgutada. Lõpuks said lapsed karu unemaale saata ja ise kummikud jalga tõmmata ning õue mängima minna.

Aitäh õpetaja Kirsikale väga vahva hommikupooliku eest!

Pille Jürimäe

Päikesratta rühma lasteaiasõpetaja

JÕULUKUUL SAAREPEEDI RAHVAMAJAS

8. detsembril 2016 kell 10:00
ootame Saarepeedi rahvamajja lapsi
Kolme Pörsakese Jõulushõu ja Teadustöötuba
info telefonil 523 4605

11. detsembril 2016 kell 13:00 Saarepeedi rahvamajas
EAKATE JÕULUPIDU
pidulaud, eeskava, tantsumuusika
osalustasu 5 eurot, broneerimine telefonil 523 4605

17. detsembril 2016 kell 20:00 Saarepeedi rahvamajas
JÕULUPIDU
kõbivilaud, eeskava.
tantsumuusika ansambli **RESPEKT**
info ja laudade broneerimine telefonil 523 4605
Pilet 10€

TEISIPÄEVAL, 20. detsembril 2016 kell 12

VIIRATSI RAHVAMAJAS

EAKATE JÕULUPIDU

RAMSI VABA AJA Keskuse näitetrupp
esitleb „HELDE PUU“

MUSITSEERIVAD Tarmo Suvisild ja Leo Kimmel

Tõnu Laikre ja Marek Sadama kontsert
„JÕULUKS KOJU“

KAETUD SUUPISTELAUD

PÄÄSE 3€

Viiratsi rahvamajas tähtpäevadel kell 10-17 kuni 13. detsembrini

Soovijatele Viiratsi piirkonnas tasuta transport peale
ja tagasi algusega Valmas. Info tel. 4394307

PAISTU KOO

Paistu Kool ootab kõiki endiseid koolitõõtajaid ja vilistlasi
kooli 180. sünnipäeva tähistamiseks
19. augustil 2017

Täpsem info kevadel 2017.
Lisainfo: kool@paistu.vil.ee

OLETE OODATUD SAAREPEEDI KAPELLI 5. AASTAPÄEVA PEOLE.

26. NOVEMBRI 2016 SAAREPEEDI RAHVAMAJAS
18:00 MUUSIKA JA TANTSUETENDUS KAPELLI SAAMISLOOST

SÜNNIPÄEVATORT JA SHAMPUS

PIDU JÄTKUB PÜHULISTE ÜHISMÄÄRITUMISE SAATEL.
TANTSIMISEGA (SELLEKO PALJUME VÕIMALUSEL
KAASA VÕTTA OMA MUUSIKAINSTRUMENT)

OMA OSALEMISEST JA MITTEOSALEMISEST ANNA KINDLASTI TEADA
21. NOVEMBRIKS TELEFONIL 523 4605

AP

ARVUTID & PRINTERID

ARVUTITE PARANDUS
MÜÜK, REMONT, HOOLDUS
Tel: 58 122 102
E-post: arvuti@parandus.ee

PRINTERITE PARANDUS
MÜÜK, REMONT, HOOLDUS
Tel: 53 835 121
E-post: printer@parandus.ee
Töökoda asub Viljandi Vallas, Pinskal

WWW . PARANDUS . EE

Viljandi Ökopesa kaupluses,
iga ostu sooritanute vahel loosime välja
STIHL mootorsae MS 170

LOOSIMINE 19.12.2016

Asume Viljandis, Raeli keskus, Tallinna mnt 57

Koralliklubi TERVISEÕHTU

**OLLA TERVE VÕI HAIGE ON
SINU ENDA VALIK!**

Räägime toitumisest ja sellest, kuidas olla terve, ilus ja ideaalses kaalus. Kuidas saada lahti aknest või lõtvunud nahast? Sisemine tervis kiirgab välispidise iluna, see on ammu teada fakt. Ega asjata küsita ilusalt ja tervelt inimeselt veel praegugi idamaades, et mida sa sööd, et sa nii ilus oled? Tule kuulama, mida siis süüa, et ilus olla! Pluss personaalsed nõuanded erinevate tervise- ja nahaprobleemide lahendamiseks!

LÕPETA ENDA HAPENDAMINE.

Põhjused on tegelikult väga lihtsad.

- 1) Organismil on veepuudus
- 2) Energiat ei ole - arvatakse, et siis on vaja süüa, eriti magusat
- 3) Organismis on mingite vitamiinide, mineraalide, rasvhapete puudus
- 4) Organismil on hapnikuvaegus
- 5) Organismis on parasiidid, seened, viiruslikud bakterid jne.

Räägime maksast ja selle olulisest rollist meie tervise käekäigus. Kuidas hoida oma maks töökorras, kuidas toituda jne. Kordame üle tervise 5 sammu.

Pakume tervislikke kokteile ja suus sulavaid batoone.

Loengus osalemise tasu eelregistreerumisega vaid 5€ / kohapeal 10€

Kohtade arv piiratud.

Kõigile kaasa loengust info pakkerandjal või e-mailile JA LIHTSAD TEADMISED KUIDAS OLLA TERVE IGA PÄEV!

Olete oodatud 5. detsembril kell 18.00 "Päikese- ja tervisetuppa"

aadressil Sakala 3b, Viiratsi, Viljandi vald,

**osa võtma kokkamise töötoast:
"Piparkoogitaigna ja glasuuride valmistamine"**

Valmistame koos piparkoogitaigna ning erinevaid glasuure!

Registreerimine tel 5394 1924 Marge Muhuste

Osalustasu: 10 eur (sisaldab õppematerjale ja toiduaineid)

Koolitajad: toitumisenõustaja Maire Vesingi ja Zepter'i konsultant Marge Muhuste

Detsembrikuu sündmused Valma infopunktis

26. detsember kell 12.00

Kontsert

"Sulle küünal aknal vilgub"

Jõululaule esitavad

Holstre kooli ja Tännassilma rahvamaja suured ja väikesed lauljad.

* * *

31. detsember kell 20.00

AASTALÕPUPIDU

Tantsuks mängib ansambel "KülaMees"

Pilet 4 eurot

info tel 519 81423

Pehme mööbli parandus.

Lossi 40, Viljandi.
Telefon 553 3058

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.

Tel: 56 111 900

JUSTIITSMINISTEERIUM

Õigusteenuuste Büroo

TASUTA ÕIGUSABI VILJANDIS

kohtumajas (Posti tn 22)

**oodatud on toimetulekuraskustes inimesed
üle Viljandimaa!**

Nõustamispäevade info ja eelregistreerimine
ÕTB telefonidel 5385 0005 või 60 15 122

KODUMASINATE REMONT

Helista: 517 9771

Õnnitleme detsembrikuu sünnipäevalapsi!

	97		JUHAN TARN	13.12.1941	Holstre küla
LINDA KREILIS	06.12.1919	Päri küla	HERBERT LAIDMA	14.12.1941	Pärsti küla
	94		JAAN LOORITS	17.12.1941	Pulleritsu küla
META KANSI	06.12.1922	Pirmastu küla	JAAN TEEARU	24.12.1941	Viiratsi alevik
	93		VALENTIN NAZAROV	28.12.1941	Ramsi alevik
LEILI-ELISE LUTSOJA	13.12.1923	Jämejala küla		70	
	92		MARI MÄNDMETS	03.12.1946	Peetrimõisa küla
VILMA SAKSNIIT	05.12.1924	Viiratsi alevik	AINO ROOST	03.12.1946	Pinska küla
EERIKA KÖLU	15.12.1924	Päri küla	AILI OTT	10.12.1946	Pärsti küla
	91		MAIE OISSAR	10.12.1946	Päri küla
LEIDA GRÜNBAUM	02.12.1925	Karula küla	ENN SIIMER	11.12.1946	Pinska küla
EVI MURD	12.12.1925	Viiratsi alevik	SIRJE KASE	12.12.1946	Viiratsi alevik
LAINA HUNT	16.12.1925	Vardi küla	VARVARA LINDMA	15.12.1946	Viiratsi alevik
	90		VÄINO NÕGESMAA	18.12.1946	Päri küla
LAINA ALLAS	13.12.1926	Saareküla	ARNE MÄGI	19.12.1946	Ramsi alevik
	85			65	
ERIKA TIBAR	11.12.1931	Savikoti küla	HARRI LILL	07.12.1951	Jõeküla
VAIKI-ELFRIEDE REINMAA	16.12.1931	Pinska küla	ENN MÄGI	08.12.1951	Kookla küla
HILJA SOOSAAR	21.12.1931	Leemeti küla	EDUARD LINNAS	16.12.1951	Verilaske küla
ASTA-AURELIE KASK	29.12.1931	Tänassilma küla	HEINO KALLING	18.12.1951	Vana-Võidu küla
	80		URMAS JÜRIS	26.12.1951	Paistu küla
EVA MAATEN	06.12.1936	Päri küla	VELLO MOOR	26.12.1951	Mähma küla
HEINO SILLAVEE	08.12.1936	Võistre küla	MARE VALK	31.12.1951	Viiratsi alevik
MILVI SIHVER	12.12.1936	Tänassilma küla	SULEV AUSTRIN	31.12.1951	Uusna küla
HIIE SAAR	15.12.1936	Rihkama küla		60	
EVE HENDRIKSON	15.12.1936	Pärsti küla	MARGE SOOSAAR	07.12.1956	Laanekuru küla
JUHAN TOOM	26.12.1936	Sinialliku küla	KÜLLIKI REITER	11.12.1956	Vana-Võidu küla
SÜLVI LAIDVEE	28.12.1936	Holstre küla	VELJO VIHMAN	15.12.1956	Verilaske küla
	75		JAAN KARLSON	17.12.1956	Verilaske küla
JÜRI-AADU PIIR	01.12.1941	Puiatu küla	ARVO POOL	19.12.1956	Pinska küla
HELVE JAANSOO	09.12.1941	Mustivere küla	AVO LINDE	20.12.1956	
UDO SIHVER	12.12.1941	Tänassilma küla	JÜRI LANNAJÄRV	22.12.1956	Päri küla
			SIRJE SAARD	31.12.1956	Päri küla

Õnnitleme lapse sünni puhul!

4. oktoobril sündis Tiia ja Raimo Mettuse perre tütar **Mirtel** Mettus
9. oktoobril sündis Gerli Küttmanni ja Sander Pajumägi perre poeg **Marcus** Pajumägi
15. oktoobril sündis Liisa Klampi ja Raigo Võipi perre poeg **Leo** Võip
18. oktoobril sündis Riina Kirsi perre poeg **Rauno** Kirss
27. oktoobril sündis Ene ja Aarne Lääts perre tütar **Miia-Mai** Lääts
2. novembril sündis Mariann Pata perre poeg **Johannes** Pata

Avaldame uuesti oktoobrikuu lehes vale kuupäevaga ilmunud surmateate. Vabandame omaste ees!

HILJA RENNIT
9.06.1932 – 30.09.2016
Tõmbi küla

MÄLESTAME

JAAN KÜTT
19.08.1931 – 11.10.2016
Tänassilma küla

VELLO PUKK
27.04.1941 – 16.10.2016
Loodi küla

VÄINO SEERO
8.08.1946 – 18.10.2016
Puiatu küla

MAIE KOTOVA
10.05.1938 – 25.10.2016
Paistu küla

ALENTINA RUMJANTSEVA
18.06.1929 – 26.10.2016
Kibeküla

MATVEI PUKKI
1.06.1933 – 27.10.2016
Uusna küla

AINO AASMÄE
24.04.1936 – 8.11.2016
Heimtali küla

JAAN PIILMANN
30.10.1959 – 2.11.2016
Tohvri küla

HELJU TÖLP
1.10.1933 – 3.11.2016
Kuudeküla

MAIE KASE
16.02.1935 – 5.11.2016
Tusti küla

REIN ARDLA
8.09.1941 – 6.11.2016
Verilaske küla

JUHAN NAAR
30.04.1919 – 7.11.2016
Kuudeküla

ENDEL SIIBER
10.10.1938 – 7.11.2016
Viiratsi alevik